

D i s.

1159.

Diff. 1159

IMMACULATA
CONCEPTIO
B. MARIÆ
VIRGINIS

Scholastice considerata,
UTRUM SIT MATERIA,
SEU OBJECTUM MARTYRII;
Una cum Parergis ex Universa

Theologia Selectis

AD MENTEM

DOCTORIS MARIANI SUBTILIS,
PUBLICÆ DISPUTATIONI,

EXPOSITA

In Conventu Salisburgensi FF. Min.

S. P. Francisci Strict. Observ. Recolle-

torum ad D. Virginem in cœlos

Assumptam.

PRÆSIDE

P. F. CRESCENTIO NIEBERLE

SS. Theol. Lect. Emerito, & p. t. Actual.

DEFENDENTE

P. F. BONIFACIO SCHNEIDENBACH

SS. Theologiæ Candidato.

ANNO DOMINI M. DCC. LXIII.

Ad diem Mensis Julii.

Horis ante - & pomeridianis consuetis.

CUM FACULTATE SUPERIORUM.

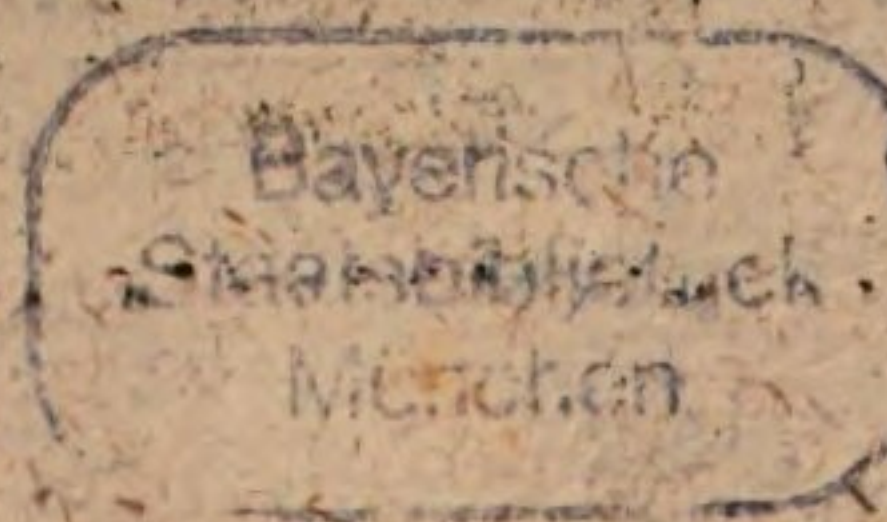
SALISBURGI, Typis Joannis Josephi Mayr,

Aul. Acad. Typogr. & Bibliop. p. t. Hæred.

Jam viginti, & paulo amplius ab-
hinc annis publico exercitio scho-
lastico pro modulo meo posse typo
proposui quatuor de immaculata
Conceptione quaestiones, de Ejusdem
scilicet Festi ab Ecclesia instituti ob-
jecto, de certitudine pietatis, qua
Illa colitur, de gradu certitudinis,
quem Pia de facto attigit sententia;
nec non de hujus definibilitate. Prae-
sentem Quaestionem quoque jam tunc
commissem typo, nisi hujus defe-
cissent expensae. Quapropter eandem
de facto exercitio scholastico propo-
nere, atque ex Authoribus, quos
ad manus habere potui, compilare
statui stylo omnino brevi; cum ad
paucas hasce pagellas altior coar-
ctet voluntas calumum.

Sit itaque

QUAE-

QUÆSTIO UNICA

An immaculata Conceptio sit materia Martyrii?

QUæstio isthæc si præcise spectatur, ut agit de veritate sententiæ piæ, potest dici esse (ut prætendit nonnullus) mere speculativa. Ut vero simul etiam tractat de festivitate, & cultu immaculatæ Conceptio-
nis, an fas sit adhuc piæ sententiæ dissentire, an materia voti, aut Martyrii existat &c. non potest non inter quæstiones morales computari, cum similia etiam, præsertim Ejus cultus, mores, & Religionem concernant, teste Melchiore Cano de loc. Theol. lib. 5 c. 5. Conclus. 3. dicente: *multum refert ad communes Ecclesiæ mores scire, quos debeas Religione colere: quare si in illis erraret Ecclesia, in moribus quoque graviter falleretur. Et post pauca: turpiter ergo errabit Ecclesia in de-*

Strina morum, si ferat legem de colendo Divo, quem colere, si Divus non est, & cum ratione, & cum Evangelio pugnat. Cæterum quia quæstio nostra cum voto de innoxia B. Virginis Conceptione tuenda etiam cum sanguinis profusione aliquam, licet non necessariam, videatur habere connexionem : ideo sit prius de hoc voto specialis paragraphus.

§. I.

Utrum votum defendendi immaculatam Conceptionem etiam cum profusione sanguinis sit licitum ?

DOCTOR Mutinensis votum isthoc nonnisi sanguinarium appellavit, integro libro, ac septemdecim epistolis acerrime persecutus est, superstitionis, peccati, temeritatis, imprudentiæ intolerandæ, fanaticismi condemnando &c.

I Dico. Votum propugnandi Conceptionem B. V. a labe originaria exemptam, etiam cum profusione sanguinis (si necessitas exigat) validum, ac licitum existit. Franciscus Burgi S. J. sub nomine candidi Parthenotimi, pluresque alii Lampridium refutantes. Virgilius Sedlmayr in sua Theolog. Marian. part.

part. 1. num. 536. asserit indubitanter esse licitum, & vix inter orthodoxos habere aduersarium, nisi Lampridium. Octavius Valerius in tract. de superstitionibus. Timidit: vitand. contra Censuram Lamindi Pitranii. cap. 22. refert, quod hoc votum in Academia Grana- tensi jam Anno 1618. sit emissum, quod illud emiserint, ordo Equitum de Cala- trava, S. Jacobi, Montesiæ, Capitulum Metropoliticum Panormitanum, Con- fraternitas JESU Nazareni Palentiae, Confraternitas immaculatae Conceptio- nis Hispali erecta, Civitas Matriti, Tu- delæ &c. Modernus Amplissimus Ab- bas Roggenburgensis a Reverendissimo D. Meyers, Collegii S. Norberti in ur- be, seu Romæ Præside &c. petiit infor- mari, quidnam Romæ Doctores, ac Theologi sentirent de quæstione: *An qui pietatem, honestatemque voti usque ad san- guinis effusionem pro immaculato DEIpæ Virginis Conceptu vel scribendo, vel publice etiam disputando tueatur, sint in aliquo culpand- di?* ad quam quæstionem 14to Januar. Anno 1756. a sedecim Theologiæ Ma- gistris, & Lectoribus Romanis diverso- rum Ordinum in Scriptis obtinuit, quod ita voventes, vel dictum votum defen- dentes culpandi sint minime. Singulo-

rum propria testimonia, ac verba præfatus Amplissimus Abbas suæ Dissertationi Theologicæ *de originaria immunitate &c.* in lucem editæ Anno 1756. inseruit pag. 175. quæ de Verbo ad verbum referre meæ angustæ pagellæ non permittunt. Igitur hoc votum Authoritate plus, quam satis suffultum est.

Dixi in Conclusionem : *Si necessitas exigat.* Uti enim juxta dicenda num. 42. non licet sua sponte se Martyrio offerre, aut vitam pro immaculata Conceptione fundere, nisi id exposcat necessitas : ita quoque vovere haud fas est sanguinem fundere, nisi in casu necessitatis.

Ratio I. Ipsemet voto sanguinario summopere contrarius de superstit: vitand. cap. 1. item epist. 7. paulo post initium asserit validum, & licitum illud votum, quo quis se obstringit voce, & calamo sententiam propugnare eximentem a peccato originali DEIparam, id quod quoque satis commonstrat praxis Academicarum tale votum emittentium; ex consequenti debet tale votum esse de meliori quoque bono; cum hoc ad votum ut sic exigatur : ergo etiam votum puritatem Marianam originariam defendendi cum profusione quoque sanguinis, si exigat necessitas, erit de bono me-

meliori: intentio siquidem eam tuendi cum vitæ jactura in casu necessitatis non mutat materiam hujus voti; cum ex parte objecti nil immutetur, sed tali intentioni, & defensionem tantum per votum isthoc addatur majus robur: non enim admitto tale votum licitum esse in omni casu profundendi sanguinem; sed duntaxat, ubi ita expostulat necessitas, ac quis aliunde jam obligatur mori potius, quam conceptionem innoxiam, aut hujus cultum negare. Quemadmodum enim non in omni casu (ut dicitur infra num 42.) licet se, sine speciali instinctu Divino, offerre Martyrio, istud procurare, sponte sua eidem se ingerere pro aliqua etiam fidei veritate tuenda: ita nec fas erit vovere, aut mortem oppetere pro Conceptione illibata propugnanda, cum vitæ discrimine, si necessitas non exigat. Votum inserviendi pestiferis, si opus sit, validum, & licitum esse, nemo facile negabit; nec tale votum illicitum evadet, ac invalidum in casu, quo quis vovet iisdem quoque inservire cum vitæ profusione. Juxta Doctorem Mutinensem Epistol. 2. responsoria (quæ habetur impressa ad Calcem Octavii Valerii fol. 31.) ad Victorium a Cavalesio certum est

de fide Parentes esse honorandos ; non est autem certum de fide, hunc, aut illum esse parentem ; & nihilominus cogitur filius parenti honorem habere, & vita danda potius filio foret, ne huiusmodi præceptum violaret ; consequenter etiam & filius vovere potest parentem honorare, ac defendere cum vitæ discrimine. Igitur quoque, etsi immaculata Conceptio certa de fide non sit, bene tamen moraliter ; quia tamen Ejus pietas, & cultus universali præceptus est Ecclesiæ, potius est danda vita, quam ejusmodi pietas, cultus, atque præceptum violandum : quidni ergo & hoc quis possit vovere ? defendere siquidem etiam cum discrimine sanguinis pietatem, ac cultum certum a sede Apostolica, in tali materia falli nescia, institutum, omnibus præceptum (si necessitas exposcat) non potest non esse melius, Deoque gratius, quam non defendere, aut omnino negare. Nemo profecto sapiens mori præcise pro ipsa speculativa piæ sententiæ veritate, sed potius pro ipsa pietate, seu cultu Marianæ originalis immunitatis vovere censendus est, cum ipsa sententia dicatur pia ex eo maxime, quia sic indubitata pietas, cultusque certus exhibetur B.

Vir-

Virgini, dum a Protoplasti labe immunis propugnatur.

Ratio II. Qui vovit simpliciter, sine addito cum profusione vitæ, imo qui nullo voto se obligavit, Conceptionem B. Virginis innocuam propugnare, tenetur eandem adhuc defendere cum vitæ discrimine in casu, quo ei minetur mors, ni contra legem Pontificiam, talem cultum præcipientem, contra suum votum, aut etiam tali voto non ligatus, negaret Conceptionem immaculatam, aut ni asserat Eam labe originaria fuisse pollutam: ergo etiam poterit se voto obstringere ad hoc: quod enim licite quis potest sine voto, ad istud faciendum potest etiam voto se obligare; si per hoc non excludatur incompatibiliter bonum præstantius, seu DEO gratius. *Prob. Assumpt.* partim, quia prudenter potest, ac debet præsumere, talem minitacionem fieri, vel in odium, & contemptum legis Pontificiæ, voti, aut cultus, seu pii sensus de immaculata Conceptione ab Ecclesia declarati: Cum autem contemptus legis Ecclesiasticæ, uti & contemptus cujuscunque operis pii ex se intrinsece malus existat, potius quis mortem, quam talem contemptum obligatur ad-

mittere. Partim, qui simpliciter vovet defendere Marianam Præservationem, firmiter sibi est persuasus, Eandem veram existere: ad talem autem firmam internam persuasionem depouendam nequit vis externa, aut etiam mors intentata sufficere; cum talis intentatio fundamenta, quibus ita persuadetur, non evertat; consequenter si tali aut moriendum, aut innocua B. V. Conceptio foret abneganda, asserendo Eam falsam, aut B. Virginem cum labe conceptam, potius oporteret subire mortem, ne contra suam internam firmam persuasionem, seu Conscientiam B. Virgini maculam affingeret, ac falsum diceret testimonium. Partim, si cui sub pœna mortis interdicator celebrare festum Conceptionis immaculatæ ex eo, quia ita minitans improbat sententiam piam, potius tali mors est subeunda, quam sententia pia reprobanda; cum ita negans, atque reprobans sententiam Marianam, eo ipso quoque improbet, & reprobet pietatem, seu cultum secundum sententiam piam ab Universa Ecclesia exhibendum, ipsum quoque Ecclesiæ præceptum, ac sensum ab Apostolica sede circa hoc mysterium declaratum: adeoque in hoc casu

casu moriendum potius tali est, quam pia neganda sententia, cum talis negatio in contemptum præcepti, ipsiusque redundaret Ecclesiæ, ac negandum foret id, quod tota colit, ac coli præcipit Ecclesia, scilicet Conceptionem immaculatam. Aut si diceret, solam se colere Conceptionem spirituales, seu sanctificationem, vel hanc duntaxat venerari Ecclesiam in hac Festivitate, falsum diceret: quandoquidem hæc Propositio (ut mox probabitur) proscripta sit: *Romana Ecclesia solam spirituales Conceptionem, seu Sanctificationem V. MARIE celebrare.* Si ergo in similibus casibus quis licite potest, imo & obligatur potius vitam perdere, quam Marianam negare præfervationem, irrefragabiliter videtur sequi, quod & in tali casu possit se voto adstringere ad sanguinem potius fundendum, quam negare sententiam piam, & cultum secundum piam sententiam ab Ecclesia declaratum, atque præceptum. Quapropter Henricus Spondanus Episcopus in Gallia Narbonensi (ut eum refert Octavius Valerius cap. 22.) de se ipso ita scribit: Nos sane pro assertione immaculatissimæ Conceptionis DEIPARÆ Virginis, Ejusque Propugnatione paratissimi essemus

to-

toties vitam profundere, quoties con-
tingeret Eam in dubium revocari: id-
que ex toto animo scribimus, & profite-
mur in ipsissima Ejus Festivitate anno
Redemptionis 1632. Joannes Caramuel
(teste eodem Octavio loc. cit.) ita de
se contestatur: non solum, quam diu vi-
xero, sed quam diu fuero, non jam Illam
(B. Virginem) bene natam, quod Je-
remiæ, & Baptistæ, aut forte aliis com-
mune fuit, sed etiam bene fuisse con-
ceptam, quod in Ipsa singulare, etiam
toto profuso, si occasio detur, sangui-
ne propugnabo. Si his, & similibus
licuit sanguinis proprii pro innocua
Virginis Conceptione fusionem conte-
stari, fas quoque sit, oportet, vovere.

4 Ratio III. Assertio, seu asserere, *san-
ctam Romanam Ecclesiam duntaxat spirituales
Conceptionem, seu Sanctificationem B. Virginis
celebrare*, a Sixto IV. fuit proscripta ut
falsa, erronea, & a veritate aliena in-
stitut. (*grave nimis* edita Anno 1482.)
ubi inter alia ita habetur: „ Nos igitur
„ hujusmodi temerariis ausibus, & per-
„ versis a veritate penitus alienis asser-
„ tionibus, & scandalosis obviare vo-
„ lentes, motu proprio, non ad alicu-
„ jus nobis super hoc oblatae petitionis
„ instantiam, sed de mera nostra deli-
„ be-

„ beratione hujusmodi Assertiones Præ-
 „ dicatorum eorundem & aliorum quo-
 „ rumlibet, qui affirmare præsumerent,
 „ Eandem S. Romanam Ecclesiam de Spi-
 „ rituali duntaxat Conceptione, & San-
 „ ctificatione Ejusdem Virginis glorio-
 „ sæ festum celebrare, & eos, qui cre-
 „ derent Eandem DEI Genetricem ab
 „ originalis peccati macula in sua Con-
 „ ceptione præservatam fuisse, pro-
 „ pterea alicujus hæresis labe pollutos
 „ fore, utpote falsas, & erroneas, ac
 „ a veritate alienas, editosque de-
 „ super libros prædictos id continentes
 „ Authoritate Apostolica præsentium
 „ tenore reprobamus, & damnamus.
 Ita habent Verba Bullæ. Hujus autem
 damnationis causam præmittit: *quod San-
 cta Romana Ecclesia de Intemeratæ, semperque
 Virginis gloriose MARIÆ Conceptione festum
 celebrat, & speciale, ac proprium Officium or-
 dinavit.* Scio equidem, nonnullos olim
 negasse hanc constitutionem unquam
 emanatam: at de Ea testantur gravissimi
 Viri, ita, ut prudenter dubitari non possit.
 Eandem de verbo ad verbum refert Lu-
 cas Wadingus in suis annalibus ab Annum
 1482. Emmanuel Rodriquez in colle-
 ctione Bullarum, Joannes Baptista Con-
 fectius Protonotarius in sua collectio-
 ne

ne privilegiorum sacrorum Ordinum, quam collectionem post diligentem cum Authenticis Collationem Offredius ab Offredo cum potestate legati a latere Nuntius apud Etruriæ Ducem approbavit per speciales litteras desuper editas. Antonius de Monte, dum esset Generalis Auditor Apostolicæ Camerae, ex juris formula de hujusmodi Constitutionis editione quæstionem instituit, ac sententiam tulit attestando, se ejusdem Constitutionis autographum vidisse; nec depravatum, nec ullo modo interpolatum, cujus testimonium publicis tabulis descriptum est Anno 1504. Eandem quoque allegant ex Authentico Alphonus a Casa Rubios, Hieronymus Sorbo, & alii: atque Vincentius Fassari in suo Tract. Theolog. Opusc. 2. Disput. 4. §. 5. pluribus argumentis illam comprobant.

Nec obstat; quod dicta Sixtina Constitutio in nullo ex hætenus editis Bullariis Romanis reperiatur: quia ista Bullaria diversis temporibus edita, etsi alia aliis sint auctiora, non omnes tamen omnium Pontificum Constitutiones exhibent. Qua de causa Carolus Cocquelines Anno 1739. novissimum Bullarium Romæ edere aggressus in præfatione

tione monet, nullam ante hac fuisse editionem, quæ valde imperfecta, & Bullarum varietate manca non sit. Imo in nostro magno Romano Bullario novissime Luxemburgi impresso, quod hic habemus, etiam illas duas Sixtinas Constitutiones hac super materia emanatas, ac corpori juri insertas, non est reperire.

Ex qua igitur Propositione confixa 5
 sic ad rem arguo. Hæc assertio: *Sancta Romana Ecclesia de spiritali duntaxat Conceptione, & Sanctificatione B. Virginis festum celebrat, ut falsa, erronea, ac a veritate aliena est damnata: ergo ejus opposita: Sancta Romana Ecclesia non de spiritali duntaxat Conceptione, & Sanctificatione B. Virginis festum celebrat, sed de Conceptione immaculata festum agit, vera, ac theologica erit: cum enim damnatio Propositionis unius sit saltem virtualis definitio oppositæ: E. g. si aliqua Propositio ab Ecclesia damnetur ut hæretica, opposita censetur esse definita de fide: ita quoque si aliqua Propositio damnatur ut falsa, ut erronea, ei opposita censetur declarari ut vera, ut theologica; cum propositioni falsæ vera, & erroneæ theologica opponatur: consequenter obligatur quivis etiam*

cum

cum vitæ periculo non negare festum Conceptionis immaculatæ, ac sententiam piam saltem defendere negative: hanc enim si negaret, eo ipso negaret Ecclesiam celebrare festum Conceptionis immaculatæ, quod damnatum est. Ex quo rursus sequitur, posse se etiam ad hoc obligare voto.

- 6 Rursus asserere, seu assertio, qua asseritur, *tenentes DEI Genetricem ab originali peccati macula in sua Conceptione præservatam fuisse, propterea alicujus hæresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare, utpote falsa, & erronea, & a veritate penitus aliena est confixa ab eodem Sixto IV. Anno 1483. in Constitutione: grave nimis! corpori juris inferta extravag. grave nimis &c. de Reliq. & Venerat. sanct. int. com.* ubi præter alia hæc habentur formalia. „ Nos igitur motu proprio - - , & „ certa scientia hujusmodi assertiones „ Prædicatorum eorundem, & aliorum „ quorumlibet, qui affirmare præsumerent, eos, qui crederent, aut tenerent, Eandem DEI Genetricem ab „ originalis peccati macula in sua Conceptione præservatam fuisse, propterea alicujus hæresis labe pollutos fore, „ &c, vel mortaliter peccare - - utpote falsas, & erroneas, & a veritate penitus

„ *tus alienas* Authoritate Apostolica te-
„ nore præsentium reprobamus, &
„ damnamus. „ Ita rursus formalia
Bullæ: Cujus damnationis causam præ-
mittit his verbis: *Cum Sancta Romana Ec-*
clesia de Intemeratæ, semperque Virginis MA-
RIÆ Conceptione publice festum solemniter ce-
lebret, & speciale, ac proprium super hoc offi-
cium ordinaverit &c. Ex quo rursus pro-
pter rationem mox supra allatam sequi-
tur luculenter sententiam Marianam
nec hæresin, nec peccatum continere.
Abs dubio enim falsum, & erroneum est
asserere, Romanam Ecclesiam colere
id cultu solemnem, quod hæresis, aut
peccatum existit; adeoque Eandem ve-
ram esse oportet; consequenter saltem
negative est a quovis defendenda, ita,
ut Eandem non neget, nec ut hæreti-
cam, erroneam, aut ut materiam pec-
cati continentem asserat. Ergo quis po-
test ad hoc etiam voto se obligare, &
quidem cum vitæ perdendæ periculo:
quia alioquin negando piam sententiam,
aut eam hæresin, vel peccati materiam
continere asserendo admitteret id, quod
damnatum existit.

Ex duabus proinde prætaetis propo- 2
sitionibus damnatis omnino sequi vide-
tur I. quod sententia docens, Ecclesiam
B Roma-

Romanam colere festive Præservationem B. Virginis a peccato originali; uti & sententia docens, piam sententiam non esse hæresin, nec continere materiam peccati mortalis, sint veræ, ac certæ certitudine saltem Conclusionis Theologicæ; quia Ecclesia sententias eis oppositas ut *falsas*, ac *erroneas* damnavit, ex consequenti præfatas ut *veras*, ac *theologicas* propositiones decedit: quia falsæ propositioni nonnisi vera opponitur, ac erroneæ opponitur Conclusio Theologica.

- 8 Videtur sequi II. quod Propositio asserens sententiam piam esse hæreticam, vel gravis peccati ream non mere sit prohibita, sed & damnata ut *falsa*, *erronea*, ac *a veritate penitus aliena*. Ex hac ratione, quia Ecclesia Romana instituit, & speciale ordinavit Officium de Conceptione, istamque celebrat, in quo speciali Officio plus quam semel dicitur *Conceptio immaculata*, atque in Bulla *grave nimis* &c. corpori juris inserta habetur: *Immaculatae Conceptionis officium celebrantes*. Procul dubio enim falsum, & erroneum, adeoque intrinsece malum est, asserere Ecclesiam Romanam solemni ritu, & cultu festive celebrare id, quod hæresis, aut peccatum mortale est. ten-

tentia autem opposita prohibetur hæresis, impietatis, aut peccati mortalis argui, non quia hoc asserere est *falsum*, & *erroneum*; sed cum nondum sit a Romana Ecclesia, & Apostolica sede decisum, ait Sixtus IV. Alexander VII. cum a Romana Ecclesia, & ab Apostolica sede nondum fuerit *HOC* decisum, quod scilicet rigida sententia sit hæretica, impia, aut peccatum mortale: pronomen namque *HOC*, si plura antecederent sint dicta, non ad omnia præcedentia, sed duntaxat ad postremum immediatum refertur dictum. Dein similes de aliqua propositione ferre censuras ad sedis Apostolicæ spectat iudicium. Unde sententiam piam censurare præfatis censuris: non ideo præcise est illicitum, quia est prohibitum, sed insuper, quia est a *veritate alienum*, ac *erroneum*, cum intrinsece malum existat, quod ut erroneum a sede Apostolica est reprobatum: at sententiam rigidam censurare est illicitum præcise, quia ab Ecclesia est de facto prohibitum; & hoc ideo, quia nondum hoc, quod sit hæresis &c. est ab Ecclesia decisum.

Ex quibus patet perspicue, solam 9
piam sententiam esse factam intrinsece
immunem a censura hæresis, erroris,

& fallitatis, minime vero sententiam rigidam. Etsi autem satis aperte a Sixto IV. fuerit *objectum* festi Conceptionis declaratum: nihilominus ex post adhuc propter varia ab adversariis effugia, & cavillationes excogitatas ab aliis Pontificibus, signanter a Gregorio XV. & Alexandro VII. præcipue Anno 1661. adhuc clarissime fuit declaratum in Bulla: *Sollicitudo omnium Ecclesiarum* &c. ut ejusdem Bullæ §. qui incipit, *nos considerantes* &c. vel obiter consideranti non potest non patere, ubi inter alia edicit: *volentes laudabili huic pietati, & devotioni, & festo, ac cultui secundum illam (scilicet institutionem a Sixto IV. factam) exhibito in Ecclesia Romana, nunquam immutato favere, nec non tueri pietatem, & devotionem hanc colendi, & celebrandi B. Virginem, præveniente scilicet Spiritus S. gratia a peccato originali præservatam. Constitutiones Prædecessorum nostrorum - - innovamus, & sub censuris, & pœnis in iisdem constitutionibus contentis observari mandamus.*

10 Objicit 1. Doctor Mutinensis. „ Præceptum de vita servanda est de fide
 „ certum. Item contra leges prudentiæ est dare bonum certum, ut est
 „ vita, pro bono incerto, uti est opinio
 „ scotistica. Rursus ut vita possit mor-

„ ti

„ ti destinari, si nulla lege Divina, aut
 „ Ecclesiastica id facere jubemur, ne-
 „ cesse est, ut legitima id faciendi ra-
 „ tio persuadeat, & prudentiæ leges in
 „ re tanta exactissime serventur, scili-
 „ cet bonum, quod sanguinis effusio-
 „ ne quærimus, debet esse certum, &
 „ majus ipsa vita nostra temporali. Sed
 „ opinio scotistica nondum supergressa
 „ est limites opinionis humanæ; pro-
 „ pterea ita certa esse non potest, ut
 „ excludat omnem formidinem erroris,
 „ nec pietas illa objective, & intrinse-
 „ ce est certa: ergo cum imprudentiæ,
 „ temeritatis, & peccati reus sit, qui
 „ pro incerto bono certum commutat,
 „ necessario consequitur, temere, at-
 „ que illicite mortem eligi pro tutela
 „ ejusdem sententiæ. „ Hoc potissi-
 „ mum Doct̃oris Mutinensis fundamentum
 „ est contra votum defendendi immacula-
 „ tam Conceptionem ad profusionem etiam
 „ usque sanguinis, ac ubique repetit.

Resp. 1. Potest retorqueri in Nativitate, & Assumptione B. Virginis, & Ea-
 rum cultu; nec ista enim mysteria Ma-
 riana sunt de fide, neque majorem ob-
 tinent certitudinem, ac de facto habet
 Conceptio illibata. Nullibi revelatum,
 aut de fide existit definitum, licitum

esse in his individuis circumstantiis se
mortis periculo exponere inserviando
pestiferis; & tamen, si necessitas expo-
scat, licite quis pro Nativitatis B. Virgi-
nis cultu, aut pro servitio pestifero-
rum vitam exponit sine imprudentia,
temeritate, ac peccato, nec bonum
certum pro incerto commutat. Nec
quoad Nativitatem, aut Assumptionem,
nec quoad servitium pestiferorum ex-
tat quoad hoc speciale præceptum Di-
vinum, aut Ecclesiasticum, nisi quate-
nus earum cultus festivus est ab Eccle-
sia præceptus, quod præceptum etiam
stat pro cultu Præservationis Marianæ.
ut igitur quis licite possit vitam ponere
pro aliqua re, haud exigitur, ut talis
res sit certa fide Divina, ut patet in
exemplis mox datis. Item impium, &
peccaminosum non est, si filius vitam
det in casu necessitatis pro suo Patre de-
fendendo, pro hostia consecrata defen-
denda, etsi de fide non sit hunc esse
suum Patrem, hanc hostiam esse legiti-
me consecratam. 2do. Falsum quoque
existit majus vitam nostram esse bonum,
quam sit pietas, & cultus B. Virginis
semper impollutæ; cum talis pietas, &
cultus sit altioris, scilicet supernatura-
lis ordinis. Sic S. Casimirus, cui Ma-
trimo-

trimonium, utique de se bonum, ac
licitum ut medium unicum recuperan-
dæ sanitatis proponebatur a medicis,
huic medio licito (etsi tantum custos
foret suæ vitæ) castitatem licite præ-
habuit.

3tio. Tam sententia pia, quam pie- 12
tas Conceptionis DEIPARÆ innocuæ
æque certæ sunt, ac certa est pietas
Nativitatis, & Assumptionis B. Virginis,
ita quidem, ut de facto a parte rei Eis
falsum subesse haud possit. Rursus si
pietas, & sententia pia adhuc est incer-
ta, etiamnum posset in disputationem,
& dubium revocari, quod tamen sub
gravissimis poenis interdixit Alexander
VII. §. 6. *Et insuper omnes, & singulos,*
qui præfatas Constitutiones, seu decreta ita per-
gent interpretari, ut favorem per illas dictæ
sententiæ, & festo, seu cultui secundum illam
exhibito frustrentur, vel qui hanc eandem sen-
tentiam, festum, seu cultum in disputationem
revocare, aut contra ea quoquo modo, directe,
vel indirecte, aut sub quovis prætextu etiam
definibilitatis ejus examinandæ, sive sacram Scri-
pturam, aut sanctos Patres, sive Doctores glos-
sandi, vel interpretandi, denique alio quovis
prætextu, seu occasione, scripto, seu voce, lo-
qui, concionari, tractare, disputare, contra ea
quidquam determinando, aut asserendo, vel ar-

gumenta contra ea asserendo, & insoluta relin-
quendo, aut alio quovis excogitabili modo disse-
rendo, ausi fuerint; præter poenas, & censu-
ras in constitutionibus Sixti IV. contentas, qui-
bus illos subjacere volumus, & per præsentis
subjicimus, etiam concionandi, publice legendi,
seu docendi, & interpretandi facultate, ac vo-
ce activa, & passiva in quibuscunque electioni-
bus, eo ipso absque alia declaratione privatos
esse volumus. Et §. 7. ac libros, in quibus
præfata sententia, festum, seu cultus secundum
illam, in dubium revocatur, aut contra ea quo-
modocunque aliquid scribitur, aut legitur, seu
locutiones, conciones, tractatus, & disputatio-
nes contra eadem continentur, post Pauli V.
supra laudatum decretum edita, aut imposterum
quomodolibet edenda prohibemus sub poenis, &
censuris in indice librorum prohibitorum conten-
tis, & ipso facto absque alia declaratione pro
expresse prohibitis habere volumus, & manda-
mus.

- 13** 4to. Motivum fundendi sanguinem
pro immaculato Conceptu non est sola
veritas piæ sententiæ speculativa (ne-
mo sapiens ex hoc solo motivo præcise
vovebit vitam dare) sed est veritas pra-
ctica, seu pietas, & cultus ab Ecclesia
declaratus, ac de facto etiam præce-
ptus. Ferme, uti regulariter loquen-
do, qui pro DEO, & Christo mortem
inten-

intendit, vel vovet oppetere, ideo hoc præstat, quia est paratus fidem Divinam fervare illibatam, nec restringit hanc suam voluntatem ad unum præcise objectum fidei particulare. *sta.* Profecto exactissime (ni velit esse prudentior ipsa Ecclesia) sectatur regulas prudentiæ, qui observat, tenet, atque tuetur ipso etiam (si necessitas ita expostulet) sanguine id, quod Ecclesia tota tenet, ac instituit in materia Religionis; cum tam Ecclesia, quam Romanus Pontifex, utpote in tali puncto regula infallibilis, nequeant in fide, & moribus pro Ecclesia universali quid determinando a regulis prudentiæ deficere. Motivum ergo moriendi esset pietas Conceptionis immaculatæ, aut hujus pietatis objectum, seu Conceptio immaculata qua *pia*. Nec juvat, dicere cum Theologo Mutinensi, quod Ecclesia nil definierit adhuc. Ex hoc enim tantum sequitur, quod pia sententia, & pietas isthæc non sit certa certitudine fidei; quo non obstante adhuc aliæ dantur certitudines: omnes enim Conclusiones Theologicæ sunt certæ, non tamen certitudine fidei: ergo alia inferiori. Patet etiam in Nativitate, & Assumptione B. Virginis.

14 Si obtrudat Doctor Mutinensis. Voventes impolluti conceptus tutelam adhuc timent piæ sententiæ damnationem, & contrariæ definitionem: quandoquidem in suis votis consimilem assolent apponere cautionem: *juxta decreta Summorum Pontificum jam edita, aut deinceps edenda.*

Contra est. Similia non sunt indicium timoris, quo piæ sententiæ timeant damnationem, sed potius indicium spei; qua sperant ejusdem aliquando definitionem. Cum enim juxta decreta Summorum Pontificum jam edita piam sententiam se defensuros jurent, tanquam sibi certam, nondum tamen de fide definitam, per verba: *aut deinceps edenda*, vovere præsumuntur, eandem sententiam arctiori vinculo se propugnatos tanquam fidei dogma, si quando per decretum Apostolicum inter fidei sit veritates reponenda. Potest etiam dici, quod cum consimili clausula voventes, per hoc velint exprimere suam summam Sedis Apostolicæ Auctoritatis æstimationem, ac erga Eandem observantiam, ut si (quod tamen nunquam futurum timent) Summus Pontifex piam reprobareret sententiam, hanc deferere quoque forent parati.

Obji-

Objicit 2do. A Sede Apostolica Anno 1646. confixa fuit spes veri Martyrii a Theophilo Raynaudo facta occumbentibus pro piæ sententiæ propugnatione. Id ipsum postea transfert ad votum tuendi immaculatam Conceptionem sanguinis profusione. Alibi dicit „ non „ autem unus ego in hoc voto profundendæ vitæ pro immaculata Conceptione Virginis superstitionem timeo. „ Timuit, & timet Apostolica Sedes, „ quæ hujusmodi votum in Theophilo Raynaudo olim non probavit, ipsum- „ que affirmantem pro ea causa pium „ esse mori, silere jussit. „ Imo (quod sane mirandum) addit ulterius Doctor Mutinensis, profusionem vitæ pro tuenda immaculata Conceptione ipse Theophil. Rayn. damnavit, dum *lib. de Martyr. per pest. part. 2. cap. 3. num. 18.* ita scribit. „ in posteriore dubio statuendum est, vitam tam temere, nec absque scelere, atque „ adeo sine Martyrii fructibus abjiciendam pro assertione alicujus propositionis, cujus veritas non sit in Ecclesia „ prorsus rata, ita ut non sit exploratum, „ quod ejus assensus a fide edicatur: nisi „ Parthenotimus, vel quisque alius evincat, scotisticæ sententiæ veritatem esse „ in Ecclesia DEI adeo ratam, & exploratam,

„ tam , ut ejus assensus a fide exigatur,
 „ habet ille tandem tum a S. Congrega-
 „ tione, tum a Raynaudo ipso non so-
 „ lum Martyrii spem sanguinario voto
 „ ereptam, sed etiam sanguinarii voti
 „ damnationem.

16 *Resp. 1.* Imprimis Benedictus XIV.
de Canoniz. lib. 3. cap. 19. his verbis re-
 fert decretum dictæ Congregationis pro
 sententia negante esse Martyrem. „ In
 „ correctione libri citati Theophili
 „ Raynaudi de Martyrio per pestem de-
 „ mandata a sacra Congregatione indi-
 „ cis ita legitur apud eundem Theophi-
 „ lum : expungatur id, quod Author
 „ scribit, eum futurum Martyrem, cui
 „ mors intentaretur, ni piam senten-
 „ tiam de Conceptione B. MARIÆ
 „ Virginis immaculata improbaret, is-
 „ que mallet mortem prius acceptare
 „ eam ob causam, & re ipsa exciperet.
 Quo non obstante Benedictus XIV im-
 mediate subdit : „ Utcunque sit de hac
 „ controversia, quam sapientiorum judi-
 „ cio definiendam relinquimus. „ Ita so-
 nant verba Benedicti.

Ex quibus patet. 1. Quod nulla sit
 facta confixio a Sede Apostolica. 2. Quod
 nulla fiat mentio de voto. 3. Quod
 nullum prorsus verbum moveatur de
 super-

superstitione, quam timet Sedes Apostolica. 4. Quod Congregatio, aut Sedes Apostolica Theophilum affirmantem, pro ea causa pium esse mori, iusserit filere. Accedit: Benedictus XIV allegat dictæ Congregationis decretum; quo tamen non obstante nihil pro, & contra decidit, sed sapientioribus rem reliquit decidendam: quod certo facere non oportuisset, si illud decretum S. Congregationis præfatae, vel Sedis Apostolicæ (quam falso in hoc puncto allegat Mutinensis) foret obligatorium, aut decisivum; cum Cardinalis, & Pontificis sit, decreta S. Congregationis, præsertim Sedis Apostolicæ, manu tenere.

Resp. 2do. Falsum est, & manebit, 17
usque dum veriore afferrat (quod profecto haud poterit) Mutinensis rationem, quod Congregatio illa, vel Sedes Apostolica vitæ profusionem pro defensione immaculatæ Conceptionis improbarit, uti & voto sanguinario addictos, quod Sedes Apostolica in voto sanguinario timuerit, aut etiamnum timeat superstitionem, quod Raynaudum affirmantem, pium esse pro sententia pia mori, filere iusserit. Theophil. Raynaud. in toto illo tract. de peste, nec

nec uspiam alibi vel verbulum habet de
ejusmodi voto : quomodo ergo Sedes
Apostolica , vel dicta Congregatio po-
tuit hoc votum in Theophilo reproba-
re ? quæ prætacta Congregatio (non
Apostolica Sedes , ut scribit Mutinensis)
in Raynaudo improbavit , seu expungi
jussit , sunt hæc verba : *eum tamen ego pro*
Martyre haberem , & quæ paulo post sub-
jungit de B. Virginis Conceptione , prout
habentur in editione Lugduni facta An-
no 1630 , in quorum locum postea in
editione Lugdunensi Anno 1665. cum
permisso altefatae Congregationis illis
verbis : „ *eum tamen ego pro Martyre babe-*
rem , suffecta sunt sequentia : *eum ta-*
men pro Martyre plurimi habent Doctores.
„ Nova dicta editio ita habet : imo
„ quamvis certum esset , propositionem
„ aliquam non esse Ecclesiae suffragio
„ firmatam , eum tamen pro Martyre
„ plurimi habent Doctores ; qui renue-
„ re talem propositionem suffigere ,
„ ne vel contra conscientiam ageret ,
„ qua censeret propositionem illam ve-
„ ritate subniti , vel pietati , quam as-
„ fertione illius propositionis promo-
„ vendam arbitraretur , quoquo modo
„ incommodaret ; & sic renuens mor-
„ tem hac ex causa exciperet , malens
de

„ de vita, quam de ea pietate pericli-
„ tari. Tradunt expresse hanc doctri-
„ nam, & qui moreretur ad eum mo-
„ dum, fore vere Martyrem agnoscunt
„ Suarez *Epist. de hoc dubio*, Jacobus
„ Granado *lib. de Concept. immaculat. disp.*
„ *1. quæst. 8. §. 4.* Alvarus Pisana de
„ Palacios *discursu 2. de Concept. punct. 2.*
„ nam si spectaret legem Ecclesiasticam,
„ qua suffixione illius sententiæ inter-
„ dicitur, malletque mori, quam in
„ legem illam delinquere, multo aper-
„ tior esset Martyrii veritas morte irro-
„ gata eam ob causam. Idem longe
„ certissimum est de Conclusionibus
„ Theologicis, five ex una duntaxat
„ de fide, & altera naturali, five ex
„ utraque de fide eruantur. Quamvis
„ enim nulla Conclusio, prout deducta,
„ sit fidei partus, nec credatur ut cer-
„ ta ex fide: tamen, qui nollet Conclu-
„ sionem Theologicam damnare, ne ea
„ damnatio propositionem fidei, ad
„ quam Conclusio sequitur, labefacta-
„ ret, observantissimum fidei se pro-
„ deret, quam non in se ipsa modo,
„ sed & in quibusvis ad eam quodam-
„ modo spectantibus violare refugeret.
„ Igitur qui ea ex causa mortem oppe-
„ teret, pro fidei indemnitate morere-
tur,

„ tur, essetque verus Martyr. Imo
 „ quamvis Conclusio Theologica erue-
 „ retur tantum ex una præmissa de fide,
 „ & altera nonnisi moraliter certa, ad-
 „ huc censendum esset verum Marty-
 „ rium, quod subiretur oppetita mor-
 „ te pro illius Conclusionis indemnita-
 „ te. Quod perspicuum videtur in
 „ exemplo hujus hostiæ ab hoc facer-
 „ dote consecratæ, sub qua vere esse
 „ Christum non est liquido de fide,
 „ cum pendeat ex vera Ministri ordi-
 „ natione, & intentione, quas inter-
 „ venisse, non est de fide, & tamen,
 „ qui mori mallet, quam erga talem
 „ hostiam facinus aliquod, vel etiam
 „ irreverentiam admittere, vere esset
 „ Martyr. „ ita habent novæ editionis
 cum permissu S. C. J. factæ formalia,
 quæ late volui exscribere: tum quia
 serviunt pro sequenti §. tum ut pateat,
 quam infeliciter Mutinensis allegarit,
 contra votum, dictam S. Congregatio-
 nem. Rursus in nova editione cum
 permissu Congregationis ad initium hu-
 jus tract. de Martyr. per pestem isthæc
 ad Lectorem præfixa est monitio: „ S.
 „ C. J. præscribit, ut ad explicandam
 „ Authoris mentem, subjungeretur,
 „ hæc ab illo duntaxat probabiliter
 dispu-

„ disputata , nec Ecclesiasticum , nec
„ Martyrium cruentum ejusdem ratio-
„ nis esse cum hocce Martyrio charita-
„ tis ab aliquibus theologice asserto.
„ Id vero a nobis eo facilius præstitum
„ est , aliud nihil voluisse Auctorem ,
„ quam ex probabili ratione ad amissum
„ theologicam exacta suam de hoc ar-
„ gumento sententiam proponere. „ Ita
verba monitionis præimpressa : in qui-
bus rursus nec de voto aliquo , nec da-
mnatione aliqua vel minima fit mentio.
Ex quibus perspicue claret , quod Con-
gregatio nec votum isthoc , nec , quod mo-
ri pro defensione Marianæ immunitatis
pium sit , ullibi improbarit ; quia simi-
lia ne verbo quidem attigit , sed ad sum-
mum voluit , quod talis mors verum
Ecclesiasticum non existat Martyrium :
imò nec eandem Martyrii spem , ut ab
aliis Auctoribus gravissimis assertam , re-
probavit , hoc ipso , quod eadem Con-
gregatio permiserit Auctores a Theo-
philo mox supra relatos in nova editio-
ne correcta imprimi. Rursus etsi quis
moriens pro tutela Conceptionis a pec-
cato exemptæ non sit *verus* Martyr (quod
ad summum ex mandato crebro allatæ
Congregationis posset inferri) ex hoc
non continuo sequitur , quod talis quo-
C que

que mors , aut votum existat illicitum , ut patet in eo , qui moritur in , & ex servitio pestiferis exhibito , talis mors , esto non sit Martyrium *verum* (ut voluit Theophilus) tamen est licita , imo & summe meritoria.

His ita stantibus , qua veritate , aut legitima consequentia Doctor Mutinensis potuit inferre Sedem Apostolicam omnes in uno Raynaudo filere iussisse , sanguinarium votum , aut Martyrium damnasse , in tali voto superstitionem timuisse , aut etiamnum timere , aut Raynaudum affirmantem , pium esse pro Conceptione immaculata mori , filere iussisse ? Ultimo denique permissio (quod tamen non ita esse constat ex modo dictis) quod Congregatio absolute reprobarit esse Martyrem , id censetur tantum improbasse in casu , quo quis præcise (prout videtur voluisse Raynaudus) pro veritate piæ sententiæ speculativa moreretur.

Resp. 3. Falsum pariter est , Theophilum hoc votum damnasse , cum nulli vel verbo tantum hujus voti meminerit , nec eidem spem Martyrii deneget : ut patet ex ejus verbis , quæ immediate post verba a Doctore Mutinensi relata subdit sine interpositione ullius
alte.

alterius verbi hæc formalia : „ optime
„ tamen faceret , qui sanguinem pro-
„ fundere decerneret potius , quam in
„ animum induceret , damnare propofi-
„ tionem , de qua ambigeret , sitne ex
„ fide tenenda : & mors eam ob causam
„ acceptata verum , ac proprium Mar-
„ tyrium censenda esset. Imo quam-
„ vis certum esset , propositionem ali-
„ quam non esse Ecclesiæ suffragio fir-
„ matam , eum tamen pro Martyre plu-
„ rimi habent Doctores (in prima edi-
„ tione legitur : eum tamen ego pro
„ Martyre haberem) qui renueret ta-
„ lem propositionem suffigere , vel ne
„ contra conscientiam ageret , quia
„ censeret , propositionem illam veri-
„ tate subniti ; vel pietati , quam asser-
„ tione illius propositionis promoven-
„ dam arbitraretur , quoquo modo in-
„ commodaret ; & si renuens , mortem
„ ea ex causa exciperet , malens de vi-
„ ta , quam de ea pietate periclitari :
ita verba Theophili , qui ulterius tom.
7. operum. opuscul. de retinend. tit.
immaculatæ Conceptionis , hæc habet :
veritas Conceptionis immaculatæ , quam-
vis non sit certa ex fide , tamen apud vi-
ros Perdoctos eo est in loco , ut non du-
bitaverint affirmare , qui pro Ejus pieta-

te mortem oppetierit, contestatus, male se vita excedere, quam negare, piam esse Assertionem Conceptionis immaculatæ, veris martyribus esse annummandum. Ita rursus sonant Theophil. Rayn. verba. Latius volui hæc adducere, ut legentes a Doctore Mutinensi editos hac super materia libros conjicere valeant, quantam ejus allegationes fidem mereantur.

- 18 *Objicit 3tio.* Vita dari non potest, nisi pro dogmate fidei; ad hanc non pertinet Conceptio illibata B. Virginis, consequenter pro ea vita dari nequit, adeoque de hoc nec votum fieri. Et alibi: non potest sustineri mors potius, quam non defendi, aut asseri sententia pia ut vera, quia hoc Ecclesia nullibi præcipit.

Resp. Retorsio rursus patet in Nativitate, & Assumptione B. Virginis. Quod non tantum pro dogmate fidei, sed pro quavis virtute possit vita profundi, patet in servitio pestiferorum, in filio patrem honorante, in hostia consecrata non inhonoranda, & aliis exemplis hucusque allatis. Et juxta D. Thomam infra citandum non tantum fides, sed omnium virtutum opera, ut in DEUM referuntur, Martyrii causa possunt esse.

Ad

Ad alterum dico ; potius etiam juxta Mutinensem est vita perdenda , quam sententia pia dicenda esse falsa , cum eam non esse falsam constare satis videatur ex propositione damnata supra num. 6. allata : ergo potius quis mori debet , quam eam asserere non esse veram , si ad talem negationem , seu assertionem adigatur a tyranno , cum falso verum opponatur , adeoque sententia pia , si falsa non existat , eam esse veram oportet. Ut igitur quis moriatur pro aliquo actu , seu pietate , non requiritur certitudo fidei , sed sufficit judicium aliunde certum de pietate , quale judicium certum habetur de pietate Conceptionis immaculatæ.

Petes , ex quibus ergo fundamentis 19 comprobetur , sententiam piam de facto esse certam ? *Resp.* Benedictus Piazza in tract. causa immaculatæ Conceptionis intitul. conclus. causæ parte priori §. 3. eam demonstrat. 1. ex omnibus simul locis Theologicis 2. ex cultu Ecclesiastico. 3. ab exemplo Nativitatis , & Assumptionis. 4. ex cōmuni fidelium consensu. Nec dicat Doctor Mutinensis , hodie constare non potest de unanimi Doctorum , & fidelium consensu , cum contrariæ opinionis fautoribus & loquendi ,

& scribendi sit sublata facultas. Contra est: falsum ergo in sua Constitutione Alexander VII edixisset his verbis: *Accedentibus plerisque celebrioribus Academiis ad banc sententiam, jam fere omnes Catholici eam complectuntur.* Et Benedictus XIV in Commentar. de Festo immaculat. Concept. num. 200. itaque ex sententia, in quam ipsa inclinat Ecclesia, quæ in omnibus Catholicis Academiis recepta est, quæque fidelium pietati, & erga B. Virginem devotioni consentanea est, concludamus B. Virginem a peccato originali fuisse præservatam. Dein quæro ex Mutinensi: vel est per decreta Apostolica sublata facultas loquendi, vel scribendi contra certitudinem piæ sententiæ, contra hujus defendendæ votum cum sanguinis profusione, contra definibilitatem &c, vel non? si non: ergo contrarium sentientes possunt adhuc contra similia scribere, & loqui; & tamen vix ullus præter ipsum fecit. Si est sublata: qua ergo licentia ipse prædicta tot scriptis oppugnavit? Certam mihi tam sententiam, quam pietatem, ac cultum reddit sequens discursus. Id, quod Pontifex, utpote regula in materia Religionis infallibilis, pro universa Ecclesia instituit, declarat, & præcipit, ipsaque universim Ecclesia acceptat,

ptat, frequentat, & colit, est a parte rei tale ac certum: sed Sixtus IV instituit, Alexander VII declaravit, ac demum Clemens XI universæ Ecclesiæ præcepit Festum immaculatæ Conceptionis, atque hujus cultum universa quoque Ecclesia acceptat, & frequentat: ergo talis cultus a parte rei est verus, certusque, consequenter & ejus objectum, seu immaculata Conceptio: atqui si iste cultus, & immaculata Conceptio a parte rei est certa: ergo etiam sententia eandem docens non potest non esse a parte rei certa. Pluribus hunc discursum olim in meis thesibus promovi, & contraria jam dilui. Nec inferas cum Doctore Mutinensi, sequi ex hoc, quod jam esset de fide: quia solum tunc aliquid est de fide tenendum a fidelibus, si Pontifex id proponat ut articulum fidei tenendum: at Pontifex nondum adhuc Conceptionem a culpa immunem proposuit ut articulum fidei, sed Pontifices duntaxat Ejusdem cultum instituendo, præcipiendo &c. (in quo puncto sunt infallibiles) tale quid præstiterunt, ex quo certitudo possit deduci per Conclusionem Theologicam; Conclusio autem Theologica non pertinet (saltem quoad nos) ad dogmata fidei.

Totum hoc patet de Nativitate, & Assumptione B. Virginis.

Nec urgent paritates, quas contra hanc certitudinem affert Doctor Mutinensis de adoratione hostiæ, datione eleemosynæ, quod his (quæ etiam sunt præcepta) possit subesse falsum: quia circa adorationem hujus hostiæ, circa eleemosynam huic pauperi dandam Ecclesia nil declaravit, vel præcepit universæ Ecclesiæ, uti tamen eidem declaravit, & præcepit cultum circa ipsam immaculatam Conceptionem. Nec urgent paritates de aliis B. V. Festis, utputa ad Nives, de Mercede &c. quia Ecclesia non declaravit, quod ea, quæ in officio talium festorum referuntur, sint objectum cultus, & festi (prout tamen declaravit objectum festi Conceptionis esse ipsam *Conceptionem immaculatam*) sed quæ in dictis festis referuntur, tantum sunt probabilia, atque in officio proponuntur per accidens ad fovendam, vel augendam pietatem, ac cultum erga B. Virginem. Si tamen aliquid ex his (quæ in tali officio referuntur) proponeret, & præciperet toti Ecclesiæ (prout immaculatam Conceptionem declaravit, & præcepit ut objectum hujus festi) colendum, tunc lubenter admit-

mitto, hoc esse moraliter certum. Idem dicendum est de reliquiis Sanctorum.

Si reponatur. Ecclesia celebrat Festum Victoriæ adversus Turcas obtentæ, etsi hæc eo die non obtigerit.

Dico. Festum Mariæ Victoriæ celebratur propter beneficium mediante tali victoria obtentum, ut pro hoc simus grati beneficio, non spectando diem, quo acciderit. Uti autem festum non solet celebrari Victoriæ nondum obtentæ, ex sola relatione ad Victoriā qua futuram: ita pariter celebratur Festum Conceptionis qua præteritæ, non qua futuræ, & sanctitas qua futura nequit reddere ipsam Conceptionem jam sanctam, ac cultu dignam, quemadmodum sanctificatio futura peccatoris præsentis nequit eum actu facere amicum DEI, & cultu dignum.

Contra opponit adhuc Doctor Mutinensis: „ cur autem Clemens XI *innocentius* „ *culatæ* Conceptionis festum appellari non „ luit, nisi ut fideles discerent, Ejus „ festi objectum non restringi ad unam „ piam sententiam, sed extendi etiam „ ad contrariæ sententiæ, sive opinio- „ nis affectus? „ & alibi: „ ex libello „ supplici Thomistarum habemus indo- „ luisse eundem Pontificem (Clemen-

tem XI.) quod suæ Constitutionis
 Editor quidam extra urbem huic ei
 titulum inscripisset. *Ut Festum immaculatae Conceptionis beatæ Mariæ &c.* Et
 sub die 12. Octobris 1709. Ordinario
 loci mandasse, ut acriter corriperet
 alterationis hujus Auctores, & vitia-
 tam impressionem supprimeret. 2.
 Alio in loco asserit officium quoddam
 parvum de immaculata Conceptione ab
 Innocentio XI, & alterum a Benedicto
 XIV fuisse prohibitum. 3. Refert,
 quod S. Congregatio sancti Officii An-
 no 1644. interdixerit, ne dicatur *Festum
 immaculatae Conceptionis*, seu ne vox *immaculatae* apponatur Conceptioni, sed tan-
 tum dicatur: *Conceptio Virginis immaculatae*.
 4. Demum alibi hortatur: Sanctæ Ma-
 riæ Magdalenæ festum tibi ante oculos
 statue, ad fidem pertinet illius sancti-
 tas, ipsam vero nobis Ecclesia proponit
 antea peccatricem, postea ad meliorem
 frugem redactam, Christo patienti adsti-
 tisse &c. Cui sententiæ vetustissima tra-
 ditio suffragium præbet. Non res tamen
 certa est, sed tantum probabilis. Ne-
 que Ecclesia unquam indignata est con-
 tendentibus, tres diversas mulieres fuis-
 se Marias (Magdalenas) in Evangelio
 memoratas; & quæ colitur, nunquam
 fuis-

fuisse famosam illam peccatricem, cuius elogium in Evangelio eodem continetur. Ex his, præsertim ex constitutione Clementis XI evincere conatur, non præcipi omnibus fidelibus, ut in Festo Conceptionis colant immaculatam Conceptionem, nec ex hoc festo erui posse aliquam certitudinem.

Resp. ad 1. quod Clemens XI noluerit appellare Festum *immaculatae Conceptionis*, sed Festum Conceptionis *Virginis immaculatae*, prorsus nihil officit sensui immaculatae Conceptionis, sicut non officit sensui Nativitatis B. Virginis, quod ab Ecclesia non dicatur immaculata Nativitas. Forte Clemens per hoc indicare voluit, quod proprie non sit sancta ipsa Conceptio, quia illa actio (qua anima corpori infunditur) nec gratiæ, nec peccati est capax; sed Conceptio B. Virginis, uti & Ejus Nativitas denominatur sancta, & immaculata a B. V. DEI paræ sanctitate, quæ Eidem in primo Conceptionis instanti, ac Nativitatis inexistebat. Benedictus XIV in Commentar. de Festis B. V. num. 208. ex Cardinali Gotto advertit, quod Clemens vocem illam *immaculatae* non ad Conceptionem, sed ad B. Virginem referri voluerit, ut appareat, ipsum, cum ex præ

præcepto eam solemnitatem observari
jussisset, noluisse controversiam defini-
re. Re ipsa tamen Clementi XI titulus
immaculatae Conceptionis minime displicuit,
hoc ipso, quod hoc festum de Præcepto
extenderit ad omnes Christi fideles,
*hunc cultum Prædecessorum suorum more am-
pliare studens* (ut sonant Ejus verba) *sin-
cera erga eandem Cæli Reginam devotione inci-
tatus*. Ejusdem autem Antecessores præ-
sertim Sixtus IV, & Alexander VII
perspicue declararunt, Ecclesiam festi-
ve colere *Conceptionem immaculatam*. Rur-
sus Inquisitor Bononiensis Anno 1712.
S. Congregationem Generalem S. Officii
consultuit de permittendo titulo *immacu-
latae Conceptionis*, quæ Congregatio,
prius consulto Clemente XI respondit,
quod non impediat imprimi Conciones,
aliaque themata, in quibus Conceptioni
B. Mariæ Virginis titulus *immaculatae*
tribuatur. Ita refert Piazza action. 5.
num. 235. ex libello de Capella Pontifi-
cia Conceptionis. His autem non ob-
stantibus Clemens XI juste voluit, se-
vere argui illius impressionis Authores,
& exemplaria suppressi. Exquisite enim
standum est Verbis præscriptis in Pon-
tificiis Decretis, nec his alia immiscen-
da, nec in iis aliqua transponenda sunt.

Ad

Ad 2. Resp. Raymundus Capisuccus S. Palatii Magister (non Innocentius XI.) prohibuit Anno 1678. Officium parvum immaculatae Conceptionis Mediolani impressum. Ex quo cum tum in Hispania, tum in Germania fuissent fidelium animi conturbati. Leopoldus Imperator desuper scripsit Innocentio XI, qui breve Apostolicum incipiens: *Superioribus mensibus &c.* dedit Anno 1678. ad eundem Imperatorem, ubi inter alia scribit: prohibitum fuit Officium de immaculata Conceptione, quia indulgentiam apocrypham continebat; & falso assereretur a fel. mem. Paulo V. Prædecessore nostro approbatum fuisse, aliisque de causis, quibus consulere oportuit, ne fideles deciperentur. Postea idem Innocentius non modo parvum Officium immaculatae Conceptionis in integrum restituit, & imprimi concessit; verum etiam mandavit, ut ad verba primæ orationis: *ut qui nunc tuam sanctam Conceptionem devoto affectu recolo* ad majorem expressionem adderetur: *ut qui nunc tuam sanctam, & immaculatam Conceptionem devoto affectu recolo.* Plura possunt desuper videri apud Piazza action. 5. a num. 216. Quod autem Benedictus XIV aliquod officium proscripserit, scribit Mutinensis;

sis; nullam tamen affert causam, pro-
 pter quam sit proscriptum. Certum ta-
 men videtur, quod Benedictus XIV.
 illud non proscripserit propter titulum
immaculatae Conceptionis, sed factum est
 aliis ex causis: quia (ut probat Piazza
 action. 5. num. 46. num. 243. &c.) sub
 Benedicto XIV titulus *immaculatae*
Conceptionis triumphasse videbatur.
 Ad 3. Istud decretum S. Congregationis
 S. Officii merito ab aliis cum Piazza loc.
 cit. num. 43. habetur, ut commenti-
 tium, vel saltem ut subreptitium; id
 etiam Thomas Strozzi in controversia
 historica Conceptionis B. Virginis com-
 monstrat; cum hujus decreti authenti-
 cum exemplar nunquam fuerit exhibi-
 tum, multo minus a Sede Apostolica
 unquam approbatum. Perhibetur hoc
 decretum sub Urbano VIII factum, &
 nonnisi post triennium sub Innocentio X.
 ab adversariis divulgatum. Plura pos-
 sunt videri apud Piazza cit. Ad 4. Ec-
 clesia Romana colendam proponit eam
 mulierem, quæ fuerat in Civitate pec-
 catrix, deinde a Domino conversa est,
 ac objectum festi, seu cultus est foemi-
 na per Christum ad virtutem a vitiis re-
 vocata, quod ex Breviario perspicuum,
 ac certum existit. Quod autem hæc
 ipsa

ipſa foemina fuerit illa , de qua Chriſtus ſeptem ejecit doemonia , quod fuderit unguentum ſuper Domini Caput recumbentis , quod fuerit Marthæ ſoror, hoc, Duce Gregorio Magno, probabiliffimum habet Romana Eccleſia , ſed non ita certum , ut certum habet eam foeminam , quæ colenda proponitur , peccatricem fuiſſe. Unde fallit Mutinenſis dicendo, Eccleſiam non indignari dicentibus , eam , quæ colitur, nunquam fuiſſe famoſam illam peccatricem , cujus elogium in Evangelio eodem contexitur. Una autem , an plures fuerint Magdalenæ , Critici viderint.

§. II.

An moriens pro immaculata Conceptione ſit verus Martyr ?

HÆc quæſtio videtur conducere tum ad maiorem veritatis oſtenſionem, tum ad maiorem Ejusdem honorem. Veritas autem , ſeu iudicium de veritate immaculati Conceptus Virginei unum eſt practicum ad opus tendens E. g. bonum eſt Feſtum immaculatæ Conceptionis cultus , ac veneratione ſuſcipere , hanc DEIparæ exemptionem docere, de-

defendere &c. Alterum est mere speculativum, consistens in sola hujus veritatis speculatione V. g. dicendo; verum est B. Virginem prorsus immunem extitisse a noxa originaria. Benedictus XIV *lib. 3. de canoniz. sanct. cap. 19. num. 12.* duas refert sententias, unam affirmantem, alteram negantem, nec non pro utraque parte Authores, & rationes adducit. Tertiam tenet Franciscus van Hondegem in suo tract. *domus Propitiationis pauperis* intitulato, ac edito jam Anno 1655, adeoque ante Alexandri VII, & Clementis XI constitutiones; utramque priorem sententiam combinare intendit docendo, quod non sit ab Ecclesia verus Martyr reputandus, si præcise moriatur pro veritate sententiæ piæ speculativa; bene autem, si pro hujus sententiæ defensione moreretur, cui adstipulari videtur Virgilius Sedlmayr in sua Theologia Mariana part. I, num. 545. & seq. Et cum hac tertia sententia videtur:

20 Dicendum 1. Si quis mortem subeat pro veritate sententiæ piæ speculativa, seu pro sententia pia præcise speculative accepta, forte non est verus Martyr, vel saltem talis esse non reputatur ab Ecclesia. Ita tenere debent omnes absol-

solu-

solute negantes immaculatam Conceptionem esse materiam, seu objectum Martyrii.

Ratio est. Veritas sententiæ piæ mere *speculativa* directe nondum est definita ab Ecclesia ut fidei articulus, ut clare patet ex constitutionibus hac super materia hætenus emanatis, in quibus clare exprimitur, hanc veritatem a sede Romana hætenus non fuisse decisam, atque insuper cavetur, ne rigida sententia alicujus hæresis, vel peccati mortalis, aut impietatis arguatur, prout tamen insimulari posset, si sententiæ piæ veritas, ut fidei articulus fuisset decisa ab Ecclesia: mori autem pro aliqua veritate mere Speculativa, quæ non sit fidei simul articulus, non est verum Martyrium: quandoquidem & hic videatur tenere regula a Benedicto XIV assignata ita sonans: *Tutam omnino dicimus in aliis casibus regulam, ut moriens pro questione adhuc ab Ecclesia non definita, non moriatur pro causa, quæ ad Martyrium sufficiat.* Dixi: non est verus Martyr &c. per hoc 21 tamen nolo, ut quis inferat, mortem in casu tali non esse licitam: summe enim adhuc laudabilis existeret; tum quia id probatur ex dictis supra num. 3. tum quia talis mors est adhuc pro verita-

D

rita-

ritate certa , & pia erga B. Virginem. Tum quia talis moreretur adhuc , ne peccet contra persuasionem sibi certam saltem moraliter , consequenter contra propriam conscientiam , ut arguit Theophilus Raynaudus relatus num. 17. tum quia mors in tali casu re ipsa , & non præcise (ut prætendit Doctor Mutinensis) ex nostra probabili persuasione foret opus DEO gratum ; quia talis mors sustineretur pro veritate , & pietate in DEUM , & Virginem , licet non certitudine fidei , tamen infra fidem certa ex universali Ecclesiæ cultu , & aliis argumentis. Tum quia veritas piæ sententiæ ita est certa , ut ei de facto (ni quis velit totam aberrare Ecclesiam in materia Religionis) falsum subesse haud possit , ac ab Alexandro VII in disputationem , & dubium revocari prohibetur sub poënis gravissimis : ex consequenti mors pro tali veritate exantlata est actus fortitudinis virtuosus : insuper talis moreretur , ne directe veritatem piæ sententiæ negando , indirecte saltem argueret Ecclesiam alicujus erroris in cultu Conceptionis. Negando siquidem veritatem sententiæ piæ speculativam , eo ipso implicite admitteret , Ecclesiam aliquid , scilicet Conception-

ceptionem immaculatam, colere cultu publico indignam. Quapropter has ob 22 causas cum Virgilio Sedlmayr lubens contra Theologum Mutinensem concedo, quod mortem sustinens pro veritate sententiæ speculativa adhuc sit Martyr *improprie* talis: quia martyrium late, & improprie sumptum (teste Cardinali de Lauræa tom. 3. part. 2. disput. 20. art. 3.) juxta SS. Patres est quodlibet grave incommodum perpeßum, sive per mundum, sive per concupiscentiam in exercitio alicujus heroicæ virtutis. Quod loc. cit. per multos Patrum adductos comprobatur textus. Rationem vero assignat; quia exercens alicujus virtutis actum heroicum (qualis actus in tali casu foret mors) satis confitetur fidem Christi operantem, atque multum quis in exercitio talis actus patitur pro Christo. Imo juxta Theologum Mutinensem martyrium improprium, & late tale est, quo quis in exercitio charitatis, aut patientiæ pie decedit: E. g. qui ex DEI amore peste infectis inferviunt, aut alia certæ virtutis opera faciunt. At juxta hucusque dicta in nostro casu mors talis est actus certæ virtutis, scilicet Religionis in DEUM, & hyperdulæ in B. Virginem, cum veri-

tas, & pietas sententiæ Marianæ certæ de facto existant. Nec huic opinioni obstat S. C. J. supra allata; quia tantum in hoc casu reprobavit martyrium *verum*, & *Ecclesiasticum*, quod Theophilus Raynaudus asseruit, & adpromisit morientibus pro veritate sententiæ piæ speculativa. Ulterius tamen videtur

- 23 Dicendum 2. Qui moreretur pro veritate piæ sententiæ *practica*, seu pro pietate, & cultu immaculatæ Conceptionis, vere, & proprie foret Martyr. Ita tenent Authores supra num. 17. a Theophilo Raynaudo relati. Item Sylvester de Saavedra, Joannes de Andrada Septensis, Theophilus Raynaudus, relati a Benedicto XIV. Franciscus Van Hondegem, Josephus Prickarz, Virgilius Sedlmayr in *Theol. Marian. part. 1. num. 548*, Cardinalis Nidhardus, Thomas Frances, Christophorus Vega in *Theol. Marian. Palastr. 3. certam. 19.*, & teste de Cardenas in sua crisi *Theol. part. 1. tract. 1. disput. 9. cap. 18. art. 1. num. 236.* hanc sententiam quidam Viri Doctissimi in Academia Salmanticensi publice propugnarunt de licentia sacri fidei tribunalis in judicio contradictorio, quam hodie quam plurimi propugnant. Hæc conclusio potest probari
ex

ex Theophili Raynaudi textu supra num. 17. relato, ubi bonas interferit rationes, nihilominus ulterius sit.

Ratio I. Martyrium est passio mortis, 24
vel cruciatus lethalis pro fide Christi,
aut vera virtute aliquo modo in Christum
relata, seu non tantum fides credendorum,
sed etiam fides agendorum, sive virtus a fide dictata, & praecepta,
vel consultata est causa, hoc est, materia
Martyrii, prout Herincx, Joannes Marin,
ac multi alii tenent cum Valentia tom. 3. disput. 8. quaest. 2. punct. 1.
dicente: *Martyrium est testimonium, quo morte ipsa pro DEO testificatur quis aliquam veritatem fidei, vel in se ipsa, vel in aliquo actu virtutis relucens.* Quod late ostendit
Cardinalis de Lauræa tom. 3. part. 2. art. 7.
Clare id quoque tenet D. Thomas 2. 2. quaest. 124. ubi ad initium ita legitur: *Martyrium fortitudinis actus est, quo tormenta, quamvis gravia, atque mors ipsa ad fidei veritatem testandam, aliarumque virtutum dignitatem tuendam prompto, praesentique animo suscipiuntur.* Postea eadem quaestione art. 5. subdit: *Et ideo omnium virtutum opera, secundum quod referuntur in DEUM, sunt quaedam protestationes fidei, per quam nobis innotescit, quod DEUS huiusmodi opera a nobis requirit, Et nos pro eis remunerat, Et secundum*
D 3 dum

dum hoc possunt esse Martyrii causa. Unde & beati Joannis Martyrium Baptistæ in Ecclesia celebratur, qui non pro neganda fide, sed pro reprehensione adulterii mortem sustinuit. Ratio id quoque suadet, quia fides etiam existit practica ad voluntatis, & aliarum potentiarum operationes dirigendas; ex consequenti non solum ille fidelis est fidei, & revelationi Divinæ, qui defendit, credendo interne, & externe, quæ sunt credenda; sed & is, qui defendit ea, quæ ex præcepto sunt operanda, atque uterque DEI, & Christi fidelis est reputandus testis, quia juxta D. Thomam art. 5. mox cit. ad fidei veritatem non solum pertinet ipsa credulitas cordis, sed etiam exterior protestatio, quæ fit non solum per verba, quibus aliquis confitetur fidem, sed etiam per facta, quibus aliquis fidem se habere ostendit, secundum illud Jacobi 2. ego ostendam tibi ex operibus fidem meam. Ulterior ratio assignari potest; quia Martyr Christi dicendus est is, qui sua morte suffragium fert doctrinæ per Christum revelatæ: Christi autem doctrina est omnis virtutis actus. Jam subsumo. Sed qui subiret mortem propter veritatem illibati DEI paræ Conceptus practica, propter Ejus pietatem, & cultum defendendum, pateretur, ac moreretur pro

pro vera virtute aliquo modo in Christum relata: ergo verus quoque foret reputandus Martyr. Subsumptum probatur. Partim quia talis cultus, quo colitur Conceptio isthæc innocua, est vera realis, intrinseca, ac certa pietas Sanctitati DEI Genitricis exhibita, est actus Religionis, seu Hyperdulie ab Ecclesia universis Christi fidelibus præceptæ, est virtus etiam per fidem cognita: etsi enim veritas Conceptionis ipsius immaculatæ nondum quoad nos fidei sit veritas, de fide tamen est, Eam recte coli, cum id fiat ex institutione, & præcepto universali Ecclesiæ, quam in cultu publico, & Religione errare non posse fides docet; ac talem pietatem esse veram, & certam cognoscimus & inferimus ex sanctitate, & infallibilitate Ecclesiæ nobis explicitè revelata, & non nisi fide Divina cognita: patet ex Apostolo 1. ad Tim. 3. ubi non præcise de fidei agit veritate, sed & moribus, ac virtutibus Episcopo dignis; has ubi enumeravit, subdit: *hæc tibi scribo, ut scias, quomodo oporteat te in domo DEI conversari, quæ est Ecclesia DEI vivi, columna, & firmamentum veritatis.* Rursus cultus immaculatæ Conceptionis in Ejus festo exhibendus est opus virtutis certæ,

tæ, quia exercere actum ab Ecclesia
universis præceptum est actus virtutis
certæ per fidem cognitæ, cum obe-
dientia Ecclesiæ præceptis debita sit ex
fide certa. Demum ista pietas, & cul-
tus in Christum refertur non præcise
ex intentione colentis; cum per imma-
culatam Conceptionem non minus, ac
per Virginitatem gloriosa Virgo fuerit
a DEO dignum Filio suo habitaculum
præparata, ut patet ex Collecta: *DEUS,*
qui per immaculatam Virginis Conceptionem di-
gnum Filio tuo habitaculum præparasti, quæsu-
mus, ut qui ex morte Ejusdem Filii sui præ-
visa Eam ab omni habe præservasti &c. quam
Collectam ipsa Romana Ecclesia vix non
per centum annos adhibuit in Officio
Divino Conceptionis, & ex Sedis Apo-
stolicæ Concessione hodiedum adhuc
retinet Ordo Seraphicus. Refertur ad
Christum ut suæ Matris perfectissimum
Redemptorem, ac Præservatorem. Per-
tinet quoque immaculata Conceptio ad
dignitatem Maternitatis DEI paræ, adeo-
que & suo modo ad ipsam Incarnatio-
nem. Unde defensio immaculatæ Con-
ceptionis non potest non esse actus vir-
tutis, ac Religionis, Hyperdulæ, &
pietatis in B. Virginem. Optime ergo
dixit D. Thomas loc. cit art. 5. ad 1. &
ideo

ideo ut Christianus patitur non solum, qui patitur pro fidei Confessione, quæ fit per verba, sed etiam quicumque patitur pro quocunque bono opere faciendo, vel pro quocunque peccato vitando propter Christum, quia totum pertinet ad fidei protestationem. Partim quia immaculati Conceptus assertio, & propugnatio est materia apta voti, & juramenti, ut ipsa praxis tot Doctorum, & Academicarum comprobatur: ergo cum votum non præcise de alicujus virtutis actu, sed de meliori esse debeat, etiam propugnatio immunitatis a peccato originali actus sit virtutis, necesse est. Partim quia ut aliquis actus sit actus virtutis in aliqua materia, non deposcitur ex parte intellectus actus fidei Divinæ circa talem materiam singularem, quam attingit, nec exigitur, ut credatur esse a DEO revelatum, sed sufficit judicium prudens, dictans & veritatem, & bonitatem rei: sic actus virtutis Religionis est adorare absolute hanc hostiam consecratam, modo adsit motivum prudens dictans hanc hostiam esse consecratam, etsi non sit de fide, eam esse legitime consecratam. Sic actus virtutis charitatis est, huic pauperi dare eleemosynam, si prudenter quis judicat, eum esse pauperem, etsi de fide non sit, eum esse

pauperem : ergo in nostro casu , etfi non sit de fide , B. Virginem esse sine labe Conceptam , quia tamen certum existit ita , ut de facto falsum nequeat esse , multo magis erit actus virtutis , Conceptionem illibatam defendere , venerari &c.

- 25 Ratio II. Qui sanguinem funderet pro afferenda authoritate Ecclesiae in festis instituendis , pro obligatione fidelium de Festis Ecclesiae observandis sub praecepto institutis , verus foret Martyr , quia pro dogmate Ecclesiae tuendo mortem oppeteret : cum fides doceat , Ecclesiae praecipienti esse obtemperandum : quidni igitur is quoque , qui pro pietate , pro cultu immaculae Conceptionis festivo , ac praecepto defendendo mortem sustinet , inter veros Martyres computetur ? sic Praecursorem Domini , ut Martyrem colit Ecclesia , qui (ut ait D. Thomas) mortem pro reprehensione adulterii sustinuit. 7. Novembris ut Martyrem colit Ecclesia S. Engelbertum , & 21. S. Albertum , qui pro defensione libertatis Ecclesiasticae sunt occisi : legitime proin etiam ex similibus concluditur , quod , cum cultus Marianae a macula immunitatis sit per legem Ecclesiasticam sub praecepto institu-

stitutus, pro hoc cultu, pro hujus ob-
jecto, aut pro ejusdem lege vitam pro-
fundens sit verus futurus Martyr; non
enim minus Ecclesia in tali institutione,
& lege infallibilis existit, ac est in aliis
legibus pro libertate Ecclesiastica latis:
non minus alicui certum est, talem cul-
tum, institutionem, ac legem justam
esse, ac SS. Thomæ Cantuariensi, En-
gelberto, & Alberto leges Ecclesiasticas,
pro quarum defensione mortui sunt,
justas esse certum erat.

Ratio III. Catholico potius mors 26
subeunda, quam articulus fidei est ne-
gandus: jam vero qui negaret, Conce-
ptionem a lue originali exemptam, aut
hujus pietatem, & cultum esse verum:
ex consequenti ipso facto negaret, Pon-
tificem, imo ipsam Ecclesiam in mate-
ria Religionis esse infallibilem, ac *san-*
ctam contra symbolum Apostolorum, in
quo confitemur, sanctam Ecclesiam Ca-
tholicam, quæ juxta Apostolum 1. ad
Tim. 3. *est columna, & firmamentum verita-*
tis: cui etiam Christus Joan. 16. promi-
sit: *cum venerit Spiritus veritatis, docebit*
vos omnem veritatem. Cum negans præ-
servationem Marianam, eo ipso admit-
tere deberet, Ecclesiam in tali cultu
publico instituendo errasse, colere ali-
quid,

quid, quod non est pium, sed cultu indignum, scilicet Conceptionem peccato foedatam, adeoque non esse sanctam, cum tamen Ejus sanctitas potissimum consistat in vero Religionis cultu, in sanctitate legum, quibus malum non approbet ut bonum, aut honestum non reprobet ut malum. Quapropter in eo, qui potius mortem oppeteret, quam negaret Marianam ab omni macula immunitatem, ac hujus pietatem, aut cultum, eximia reluceret fides, ac fidei testimonium. Partim quia talis moretur pro immaculato B. V. Conceptu, hujusque ab Ecclesia instituto, ac mandato cultu, ne articulum fidei labefactaret, Ecclesiae scilicet sanctitatem, & infallibilitatem in materia Religionis. Partim quia si necessitas ita deposcat, mortem sufferens foret fidei observantissimus, cum sic refugeret violare fidem, tum in se ipsa, sanctitatem nempe Ecclesiae, & infallibilitatem in materia Religionis: tum ne violaret, vel laederet ea, quae ad objectum fidei materiale, vel saltem fidei pietatem spectant. Partim quia fides docet honestum esse id, quod Ecclesia in materia Religionis instituit, colit, coli praecipit: ex consequenti & honestum sit, oportet, potius
mo-

mori , quam incommodare , aut omnino negare id , quod universalis Ecclesia publico veneratur cultu ex institutione , ac præcepto Sedis Apostolicæ. Quæ contra opponi possunt , jam ex parte sunt dissoluta §. præcedenti nihilominus Doctor Mutinensis ulterius.

Objicit 1. „ Si tu cernens sine dubi- 27
„ tatione egenos , præcipuam gloriam
„ tuæ charitatis collocares in deferen-
„ da ope non illis , sed aliis , quos non
„ certo , sed probabiliter indigere pu-
„ tares : num prudentia tua multum
„ laudis referret ? num ordinem cha-
„ ritatis recte sectari dicereris ? quin
„ laudabilius , Deoque gratius esset ,
„ illis potius , quam istis opitulari ,
„ nemo sapiens negabit. Ita recurrit
„ petitio , cur tu prærogativam Con-
„ ceptionis immaulatae , quæ probabi-
„ lis quidem est , sed simul dubia , &
„ errori obnoxia , tam vehementi stu-
„ dio exornare , tueri , Regibus , ac
„ Populis , uti sublime pignus pietatis
„ erga DEI param commendare pergis ?
„ cur huic persuasioni peculiare ubi-
„ que honores procurare non desi-
„ nis , ita , ut tot alia Virginis merita ,
„ & prærogativæ longe majores , ac
„ fide Divina certissimæ tibi vilescere

„ videantur , aut certe pari studio a te
 „ minime colantur ?

- 28 Resp. 1. Retorquendo de Nativitate,
 & Assumptione B. Virginis, quæ myste-
 ria fide Divina, imo majori certitudine,
 ac de facto certa existit immaculata Con-
 ceptio, haud sunt. 2. Alexander VII.
 sub pœnis gravissimis prohibuit in du-
 bium, & disputationem revocari sen-
 tentiam piam, hujus pietatem, cultum,
 ac festum. Prout tamen Theologus
 Mutinensis præfata sua objectione in du-
 bium revocare convincitur. 3. Falsum
 est, sententiam piam, aut pietatem er-
 ga Virginem sine labe Conceptam esse
 tantummodo probabilem, dubiam,
 aut errori obnoxiam, ut patet ex di-
 scursu theologico supra num. 19. & olim
 demonstravi in meis thesibus. Hic so-
 lummodo oppono aliqua Ambrosii Ca-
 tharini verba, desumpta ex *disputat. pro
 immaculat. Concept.* ad Patres Concilii Tri-
 dentini facta, quæ sunt: „ Vos autem,
 „ dum in eis Ordinandis (puta festis
 „ & cultu publico instituendis) aber-
 „ rare Romanam, & universalem Ec-
 „ clesiam existimatis, ac de facto in
 „ hac celebritate aberrare contenditis,
 „ incertum nobis omnem Divinum cul-
 „ tum redditis, & nutantem facitis
 Chri-

„ Christianam fidem, quam præcipue in
 „ Divino cultu profitemur, atque
 „ protestamur. Minus autem insipien-
 „ tes erraretis, „ nullos penitus cultus
 admittendo, quos Ecclesia instituit abs-
 que Verbo DEI expresso (ut habet Lu-
 theranum dogma) quam illos admitten-
 do, fateri simul, eos posse esse menda-
 ces, ut cuique liceat ad libitum vel
 negare absque fidei nostræ præjudicio,
 & scandalo: mavult enim penitus non
 coli DEUS, qui summa Veritas est,
 quam mendacibus coli cultibus, aut in-
 certis. Ita Catharinus.

4. Siquis habeat sibi præsentēs veros
 pauperes, & alios probabiliter pauperes,
 omnibusque succurrat, talis misericor-
 diæ actus erga Probabiliter pauperes
 erit vere, & certe honestus: ergo
 etiam pietas, & cultus, quo Univerſa
 Ecclesia colit mysteria B. Virginis Di-
 vina revelatione certa, & alia, ante
 quidem cultum a Romana Cathedra in-
 stitutum secundum rationes directas so-
 lum probabilia, aut probabiliora, post
 tamen eam institutionem a posteriori,
 & per principium quasi reflexum, cer-
 ta, erit certo pius, & honestus, mini-
 me autem dubius, aut errori amplius
 obnoxius: alioquin ipsa quoque univer-
 ſalis

salis Ecclesia foret errori obnoxia. 5. Vel prudentia, zelus, & Pietas Pontificum immaculatam DElparæ solemnitatem instituentium, tuentium, observari mandantium, & universalis Ecclesiæ Eam hodiedum festive observantis multum laudis refert, ac ordinem pietatis recte sectatur, vel non? si prius; ergo merito Conceptionis prærogativam vehementi studio quivis Catholicus (ut sequatur Pontificum vestigia) exornat, atque ut sublime pignus erga DElparam commendat. Si posterius: ergo minus prudenter egerunt Pontifices, & etiamnum universa agit Ecclesia, minusque laudabile, minus DEO gratum exhibet obsequium in festive celebranda Conceptione illibata, quod admittere, aut afferere ignominiosum esse summo in terris Vicario Christi, hujusque dilectæ sponsæ, sanctæ Ecclesiæ, nemo sapiens negabit. 6. Sixtus IV pietatem, cultum publicum, ac Festum Conceptionis immaculatæ in extravag. *cum præexcelsa de Reliq. & Venerat. sanct. int. com.* specialibus favoribus, & indulgentiis, alias pro ipso Festo Corporis Christi, & hujus Octava concessis (quod nulli alteri festivitati Marianæ factum) condecoravit. Cur ergo Mariophilis ad exemplum summæ

mæ Sedis Apostolicæ fas quoque non sit, Eandem ut sublime, & speciale pignus commendare? Eidemque peculiariter procurare honores? Unde omnino imperceptibile videtur id (refert Joannes de Luca) quod Theologus Mutinensis scripsit, videlicet: etsi decretum Apostolicæ Sedis aliquando emanaret (hoc autem possibile nemo negat) quo Thomistica sententia de Conceptione Virginis ad fidem spectare statueretur, attamen res ita composita est, ut adhuc illud festum in suo vigore una cum suo officio, ac indulgentiis conservandum foret. Inprimis enim falsum est, quod nemo neget, sententiam oppositam posse ab Ecclesia decerni, ut articulum fidei, hoc enim de facto vix non ab omnibus negatur piæ sententiæ defensoribus: Si enim Ecclesia sententiam oppositam definiret de fide, eo ipso damnaret sententiam piam, sic necesse est, ut in hoc se ipsam damnet, quod aliquid nempe præceperit colendum, quod tamen cultu Ecclesiastico indignum existit. Dein qui fieri potest, ut damnata Mariana Præservatione, ac inter hæreses numerata pia sententia, indulgentiæ, & festum perseverent? Deberent enim Christi fideles in tali hypothese indulgen-

tias obtinere , quia hærefim publico cultu profiterentur , scilicet piam sententiam damnatam. 7. Rurfus ex quo Authore , aut qua experientia edoctus potuit scribere , quod aliæ glorioſæ Virginis majores prærogativæ fide Divina certæ Mariophilis vileſcere videantur , aut certe pari ſtudio minime colantur ? an forte exin hoc deducit , quod nulli Myſterio Mariano tot Pontificii ſint conceſſi favores , ac pro nullo tot , & tanta volumina in publicam edita lucem ? at certe hoc non ideo factum , quaſi alia Myſteria iis non eſſent in pretio æquali , ſed ex eo forte , quia præ cæteris etiam inter ipſos Catholicos Myſterium Conceptionis acerrime fuit agitatatum , ac ventilatum : certiffime autem & alia myſteria , ſi ita fuiſſent impugnata , etiam Mariophili æquali propugnafſent ſtudio. Denique laus immaculatæ Conceptionis eſt communis omnibus cæteris myſteriis Virgineis : cum immaculata Conceptio ſit diſpoſitio ad Maternitatem DEI , radix immunitatis a peccato actuali , forma ſanctificans ſubjectum , ac cæteras virtutes informans : proſecto enim coram DEO major , & dignior DEI Mater exiſtit per hoc ,
quod

quod nullo prorsus unquam peccato fuerit coinquinata.

Si urgeat ille i. „ Non potest ad- 29
 „ ferri suffragium Ecclesiæ, quod pium
 „ sit, sanguine tueri Conceptionem im-
 „ maculatam. Ille enim est verus cul-
 „ tus DEI, & Virginis, quem Eccle-
 „ sia probat: vitam autem dare pro
 „ opinionibus nunquam Ecclesia pro-
 „ bavit. Multæ sunt Theologorum
 „ opiniones piæ, Reliquiæ &c. quæ
 „ etiam verisimili ratione noscuntur
 „ spectare ad gloriam DEI, & tamen
 „ non licet pro Eis vitam dare: „ ergo
 etiam &c.

Resp. Semper manet Retorsio de Na-
 tivitate, & Assumptione. Nec enim
 pro his potest aliud Ecclesiæ suffragium
 afferri, nisi quod eas festive ex præce-
 pto colat. Rursus uti illud charitatis
 opus, quo quis actu cum periculo, aut
 vitæ jactura inservit pestiferis, est cer-
 to licitum, & pium; quia tale opus,
 esto non in se, saltem in generali, quo
 charitas erga proximum revelatur, cen-
 setur quoque esse revelatum: ita etiam,
 quia revelatum est, B. Virginem esse
 DEI Matrem omni cultu dignissimam,
 Ecclesiam in publico a se instituto, ac
 præcepto cultu esse infallibilem, & san-
 ctam,

Etiam, cultus ille immaculatæ Conceptioni ex præcepto Ecclesiæ hic, & nunc exhibendus, censetur esse revelatus in generali, ac certo honestus, pius, & licitus existit. Aliæ Theologorum opiniones piæ, aut hæ, vel illæ Reliquiæ Sanctorum &c. non sunt ad rem, quia Earum publicus cultus (consequenter nec objectum declaratum) non est universaliter ab Ecclesia institutus, & probatus, nec ab universali Ecclesia receptus: aut si hoc foret, pariter & de iis esset discurrendum. Doctori Mutinensi semper negatur suppositum, quod talis moreretur pro mera opinione, aut quod nos asseramus, pro mera opinione probabili tuenda esse licitum, occumbere sub specie pietatis. Quæro enim ex Theologo Mutinensi: Vel laus, pietas, & cultus, qua de facto colitur immaculata Conceptio, a parte rei est vera, & certa, vel non, sed mere probabilis, dubia, & errori obnoxia? si prius: ergo quis non moritur pro aliqua re mere probabili, dubia &c., sed certa, atque supernaturali: ergo immerito, imo falso scripsit, toties asserendo, eam esse mere probabilem, dubiam, errori, & falso obnoxiam. Si posterius: ergo Ecclesia celebrando festivitatem Immaculatam

tam ageret cum dubio, Apostolica Sedes Eam instituendo, ac præcipiendo, totam Ecclesiam erroris publici saltem materialis, & superstitionis exposuisset periculo; per consequens necesse est, posse pati sanctitatem, & infallibilitatem Ecclesiæ. Ergo probabile foret, Ecclesiam in materia Religionis posse damnabili laborare errore, scilicet cultu Religionis publico colere aliquid falsum, talique cultu indignum.

Si urgeat 2do. De lege naturali est, 30 ut nostram tueamur vitam: ergo sine justa, & gravi causa non potest quis sponte eandem profundere.

Resp. Redit iterum paritas de B. V. Nativitate, & Assumptione. Dein & nos dicemus num. 42, quod non promiscue liceat sanguinem fundere pro immaculata Conceptione, sed tantum, & præcipue, quando urget honor Virginis, Ecclesiæ sanctitas, ac infallibilitas &c. Negans enim talem cultum, & pietatem esse veram, certam, piam, atque licitam, ipso facto argueret Ecclesiam superstitionis, falsitatis, ac erroris publici in materia Religionis ream.

Si urgeat 3. Non est peccatum discre- 31 dere Conceptioni immaculatæ, quia dicentem hoc esse peccatum, Pontifex

constrinxit anathemate , nec extat lex sanctissima , ut credamus Virginem esse sine labe Conceptam.

Resp. Ad hanc propter Pontificias constitutiones delicatam instantiam reddo aliorum responsiones. 1ma Est Cardinalis Nidhardi , Thyrsi Gonzalez , & aliorum , quod non peccet ille , qui interne solum sentit , illos peccare , qui etiamnum tenent , B. Virginem in labe originaria esse Conceptam. Quia Pontifices tantum prohibuerunt , ne quis opinionem rigidam tenentes condemnet externe hæresis , vel peccati mortalis. 2da Est Virgilii Sedlmayr in Theolog. Marian. part. I. num. 490. dicentis , Pontifices duntaxat inhibuisse , ne sententia minus pia hæresis , vel peccati condemnatur id asserendo : quod nos non dicimus , quin etiam admittimus , posse a peccato eos excusari ex inculpabili errore , & apparentia probabilitatis sibi ita visæ , sed solummodo dicimus , quod per se loquendo peccatum sit refragari universali iudicio Ecclesiæ cultum præcipientis , & quidem animo veraci exhibendum : assentientes autem sententiæ contrariæ nonnisi simulatorie , & fictitie colunt B. Virginem , *qua immaculatam* , quod non videtur per se excusari

fari posse a peccato. 3tia Est Benedicti
Plazza in Tract. *Causa immaculatæ Conceptionis* &c. intitulato, *action. 5. art. 2.* dicentis, tantum esse prohibitum, ne hæresis, vel peccati mortalis nota inuratur sustinentibus Conceptionem maculatam. Non autem esse interdictum, illos arguere, qui tenent, officium a Sixto IV institutum fuisse reprobatum a Romana Sede, Ecclesiam Romanam non celebrare Festum Conceptionis immaculatæ, Gregorium XV non præcepisse sub nomine Conceptionis festum agi juxta mentem sententiæ piæ, & plura alia ejusmodi effugia, quæ, ut sententiam piam saltem indirecte infirmarent, Pontificias eluderent constitutiones, excogitarunt; qua enim ratione isti, nisi ob ignorantiam, sint excusandi a peccato, non apparet. 4ta. Asserere, sententiam rigidam esse de facto improbabilem, non est eam aliqua censura notare; quia, ut ait Cardenas in sua crisi part. 1. disput. 9. cap. 18. art. 3. *temerarium* est levissimum censuræ theologicæ genus; etsi proin absolute improbabilis dicatur, per hoc non censuratur contra decreta Pontificia. Imo etsi foret *improbabilitas* censura aliqua theologica, hanc ferre de sententia minus pia in

nullo hac super materia emanato decreto Pontificio legitur interdictum, sed tantum, ne hæresis, impietatis, vel peccati mortalis arguatur, & hoc quidem ideo, quia hoc ab Ecclesia nondum est decisum. Retroquetur in Nativitate, & Assumptione: hæc enim mysteria non esse de fide expresse scribit Benedictus XIV in *Comment. de Fest.* ad illa festa, ac num. 115 ait, negantem corpoream B. V. in coelos Assumptionem fore *temerarium*, pro quo præter plures alios allegat Cardinalem Gottum *tom. 2. part. 2. de verit. Relig. Chr. cap. 21.* ita dicentem, temerariam esse hanc propositionem, B. V. corpore, & anima non esse in coelum Assumptam: & qui eam propugnaret, vehementer de hæresi fore suspectum, non quod Catholicæ fidei adversaretur, sed quod præsumi posset, falso eum judicare, B. V. venerationem per errorem ab universali Ecclesia proponi. An non & isthæc Gotti ratio militat pro illibata Conceptione? Si ergo interne discredens Nativitati, aut Assumptioni peccaret, quia temere sentiret contra sensum Ecclesiæ, ea Mysteria festive habentis: an non idem potest dici de Conceptione, quæ æquali Festivitate ab Ecclesia celebratur? quia
ergo

ergo juxta D. Aug. epist. 118. cap. 5. *Siquid tota per orbem frequentat Ecclesia: nam & hinc, quin ita faciendum sit, disputare, insolentissimæ insanie est*, sequitur, quod talis agat contra rectam rationem judicium suum non subjiciendo infallibili Ecclesiæ judicio, quo illa cultum immaculatæ Conceptionis instituit, universis præcepit, ac ubique festive celebrat. Imo lex naturalis Divina est, ut Ecclesiæ sanctitatem, infallibilitatem, ac ea omnia, quæ Ecclesia in materia Religionis instituit, atque præcipit, quivis Catholicus teneat, & defendat etiam ad mortem usque, si ita exigat necessitas. Lex enim illa, qua Ecclesia hunc cultum instituit, ut pium declaravit, ut præceptum ad omnes Christi fideles extendit, est sanctissima, non minus, ac sunt illæ leges, quibus aliæ festivitates Marianæ de præcepto sunt institutæ.

Si urgeat 4. ex Capisucco, & Lessio: 32 ad Martyrium non sufficit mori pro virtutis opere, quod solum ex intentione operantis refertur in DEUM, sed necesse est, quod opus illud etiam ex propria ratione DEUM respiciat ut finem supernaturalem, & ad DEUM ex propria natura habeat relationem. Un-

de qui occideretur pro defensione opinionis, quam inculpabiliter, & falso credit esse de fide, talis revera Fidei Divinæ testis non esset, quia re ipsa, quod ipse credit, ad fidem non pertineret.

Resp. Jam dictum est supra num. 24, quod immaculata Conceptio, ex consequenti & hujus cultus ex se referantur ad Christum, & pertineant ad mysterium Incarnationis, non minus, ac Ejus S. Nativitas, aut Virginitas. Quoad alterum æque faciliter cum Raynaudo supra num. 16. relato, ac aliis asseritur, talem esse verum Martyrem, ac alii negant. Talis siquidem moreretur ideo, ne ageret contra fidem, & conscientiam, quod est mori propter DEUM, & virtutem. Illud autem judicium, quo falso judicat esse articulum fidei, etsi speculative falsum, attamen practice verum existit, hincque non repugnat, DEUM concurrere, & specialiter movere ad illud. Nec inferas: ergo etiam Hæreticus pro sua Religione, vel aliquo suæ Religionis articulo, quam, aut quem invincibiliter judicat verum esse, aut de fide occumbens foret Martyr. Ratio enim dispar est, quia Hæreticus omni fide supernaturali est destitutus

tutus quoad omnes fidei articulos : *sine fide* autem (ait Apostolus) *impossibile est placere DEO* : cum enim vera motiva non possit habere, quæ suam Religionem sibi reddant certo credibilem, nec potest habere motivum prudens dictans suam Religionem esse veram, vel quod hic articulus, pro quo vult mori, sit prudenter credibilis, quia eadem motiva credibilitatis, quæ stant pro hoc articulo, etiam pugnant pro altero fidei articulo, ac pro tota fide, quam, aut quem ut Hæreticus negat : eo ipso siquidem, quod neget motiva illa credibilitatis sufficere ad articulum fidei, quem negat, probandum, nequit prudenter judicare, sufficienter probari articulum fidei, aut fidem, pro quo vult mori. Si reponas : Martyr saltem debet esse testis doctrinæ Christi : immaculata autem Conceptio non est doctrina Christi, cum eam Christus nullibi revelarit, nec Ecclesia definierit. Nego suppositum, requiri, ut aliquid sit doctrina Christi, quod vel a Christo sit immediate revelatum, vel ab Ecclesia ut articulus fidei definitum; ut patet in Nativitate, & Assumptione, & harum culu, item in hostia consecrata: neque enim Christus revelavit, neque

que Ecclesia definivit Nativitatem, Assumptionem, & harum cultum, aut hanc numero hostiam esse legitime consecratam: & tamen horum cultus est actus virtutis in DEUM, & Christum relatus. Ut ergo aliquid sit doctrina Christi, sat erit, quod sit iudicium prudens dictans illam veritatem, maxime si illa veritas contineat talem certitudinem, quæ omnem falsitatem excludat: quis enim asserere præsumat, non esse Christi doctrinam, quam Ecclesia instituit publico cultu, & quidem ex præcepto Sedis Apostolicæ universaliter festive celebrat?

- 33 *Objicit 2do.* „ Si tyrannus secures minetur, nisi improbes cultum ex fidei decretis debitum DEI paræ, aut neges tributam Ecclesiæ a DEO Autoritatem indicendi festivitates sacras, tunc tibi mors potius est eligenda: sin vero tyrannus hoc tantum velit, non celebrandum esse Festum Conceptionis, quia sententiam piæ ille improbat, & a te aperte, aut tacite improbandam jubet: tunc violentiæ cedendum est, & prudentia exposcit, ut a festo illo celebrando abstineas, fervesque vitam tuam.

Resp. I.

Resp. 1. Id ipsum potest alicui con-³⁴
tingere circa Nativitatem, aut Assum-
ptionem corpoream B. V. quid ergo
hic alicui juxta Theologum Mutinensem
agendum? *2do.* Concors Theologorum
sententia est, leges positivas, sive Di-
vinas, sive humanas obligare etiam cum
vitæ discrimine, si earum violatio ne-
queat fieri absque contemptu DEI, Re-
ligionis, Fidei, Ecclesiæ, aut potesta-
tis legislativæ: si autem quis Festum
Conceptionis immaculatæ cogatur non
celebrare, eo quod ita minitans impro-
bet sententiam piam, non potest quis
non prudenter præsumere, id fieri ex
odio piæ sententiæ simul, & cultus,
seu festi, ac hujus sensus ab Ecclesia de-
clarati: adeoque tali potius moriendum
foret, quam obtemperandum tali impio
mandato, ac sequi exemplum Eleazari 2.
Machab. 6. qui maluit mori, quam co-
mestione carnis legem id prohibentem
violare. Item exemplum SS. Thomæ
Cantuariensis, Engelberti, & Alberti
Martyrum præeligentium mori, quam
contra leges de libertate, & immunita-
te Ecclesiastica prævaricari. Nec refert
dicere, quod illis in odium Religionis
similia fuerint præcepta; nam id ipsum
in

in nostro casu fieri potest, ac debet prudenter præsumi fieri.

- 35 *Resp. 2do.* Si tyrannus Festum Conceptus illibati celebrandum prohibeat, eo quod reprobet sententiam piam, hoc ipso improbat, & contemnit præceptum Ecclesiæ de festo hoc celebrando, item Ecclesiæ sensum, quem habet de festo, de pia sententia, cum juxta hanc præcipiat festum hoc celebrari, ut clare patet in propositione damnata, & declaratione Alexandri allegatis, ex consequenti Ecclesia etiam præcipit, ut quoque sentiat ita id esse, quod colit: ergo si tyrannus velit, festum hoc non esse celebrandum, quia sententiam piam improbat, pariter improbat cultum juxta sententiam piam ab Ecclesia præceptum, & exhibendum, consequenter petit, ut talis non solummodo neget, & improbet sententiam piam, sed & cultum immaculato Conceptui juxta sententiam piam ex præcepto Ecclesiæ deferendum, adeoque re ipsa non modo improbat sententiam piam, verum etiam Ecclesiæ præceptum improbat, & contemnit. Quod quis celebrans Festum Conceptionis etiam interne sentire debeat, Eam esse sine labe conceptam, inde convincitur, quia sub alia signi-

significatione hoc festum agens, ac Oretenus dicens (ut juxta modernum Divinum Officium obligatur recitare) *sanctam Conceptionem dignissimam*, interne autem sentiat, & sumat Conceptionem sanctam non pro ipso infusionis Animæ in corpus primo instanti (ut colit, collique præcipit Ecclesia) sed pro aliquo insequenti incerto instanti, talis committeret mendacium in cultu Divino: quia juxta D. Augustinum lib. de mendac. cap. 3. *Ille mentitur, qui aliud habet in animo, & aliud verbis, vel quibuslibet significationibus enuntiat.* Et D. Thomas asserit 2. 2. q. 91. art. 1. *potest contingere falsitas in exteriori cultu ex parte colentis: & hoc præcipue in cultu communi, qui per Ministros exhibetur in Persona totius Ecclesiæ. Sicut enim falsarius esset, qui aliqua proponeret ex parte alicujus, quæ non essent ei commissa: ita vitium falsitatis incurrit, qui ex parte Ecclesiæ cultum exhibet DEO contra modum Divina Autoritate ab Ecclesia constitutum, & in Ecclesia consuetum.* Qui autem agit hoc festum externe colendo Conceptionem immaculatam, interne autem dissentiens, aliter coleret hoc festum, quam præcepit Ecclesia, ac instituit celebrandum, scilicet, *ut immaculatam etiam in primo animationis instanti.* Substantia enim cultus

tus Ecclesiastici in animo potius, ac corde, quam in ore subsistit. De cultoribus aliud interne sentientibus, aliud externe proferentibus verificatur illud Math. 15. *Hypocritæ, bene prophetavit de vobis Isaias dicens: hic populus labiis me honorat, cor autem eorum longe est a me.*

36 *Objicit* 3. „ Eminentissimus Lamber-
 „ tinus lib. 3. de Servorum DEI cano-
 „ niz. cap. 19. docet, Martyrem non
 „ esse, qui moritur pro opinione, aut
 „ sententia adhuc ab Ecclesia non defi-
 „ nita: tum num. 14. addit. quod us-
 „ quequo controversia ab Ecclesia de-
 „ finita non est, ille, qui tuetur B. Vir-
 „ ginis servationem a peccato origina-
 „ li in sua Conceptione, non potest
 „ non habere, imo tenetur habere for-
 „ midinem de opposita sententia: ex
 „ quo nimirum infertur, morientem
 „ ob dictam causam Martyrum Catalo-
 „ go non esse adscribendum, ut late
 „ Hurtado &c. „ ita sonant verba Mu-
 „ tinensis, qui certe hic insigniter falli-
 „ tur, aut saltem suos Lectores fallere
 „ quærit.

37 *Resp.* Imprimis falsum est, Lamber-
 tinum, seu Benedictum XIV (qui il-
 lud opus tertio, & castigatione editione
 Anno 1748. reimprimi Romæ cura-
 vit)

vit) de hac controversia quidquam docuisse. Ibi namque de hac controversia præcise refert duas sententias, unam affirmantem, talem esse Martyrem, pro qua Sententia affert Authores id docentes, & horum fundamenta. Alteram sententiam negantem talem fore Martyrem, cujus sententiæ Authores pariter, & eorum adducit rationes. Et postea ita ex propria mente concludit: *veruntamen utcunque sit de hac controversia, quam sapientiorum judicio definiendam relinquimus, tutam omnino dicimus in aliis casibus regulam, ut moriens pro questione adhuc ab Ecclesia non definita non moriatur pro causa, quæ ad Martyrium sufficiat.* Ita verba Lambertini, seu Benedicti XIV. Qua ergo veritate Doctor Mutinensis potuit scribere Lambertinum docere, quod non sit Martyr in nostro casu, cum tamen Eminentissimus iste controversiam hanc definiendam, seu decidendam relinquat aliorum judicio, & regulam a se assignatam tutam asserat *in aliis casibus?* adeoque eam non assignavit pro hac controversia. Rursus illa verba a Doctore Mutinensi in objectione allegata (seu verius Benedicto XIV afficta) minime sunt verba ipsius Lambertini, seu Benedicti XIV, sed sunt verba Hurtadi, quæ

Eminentissimus tantum adduxit pro sententia negante. Idem Eminentissimus pro sententia affirmante etiam allegavit verba Granadi, & hujus rationem: Cur ergo Theologus Mutinensis eadem non adscripsit Benedicto XIV, aut Lambertino, prout tamen Ei affinxit verba Hurtadi? Quantum autem Benedictus XIV. faverit Conceptioni immaculatæ, abunde patebit legenti Ejus Comment. de Fest. B. V. ad Festum Concept. ubi præter alia num 207. ait: „ Nos vero „ Consistoriali decreto statuimus in Festo Conceptionis B. Virginis, in Liberiana Basilica deinceps sacra solemnia peragenda coram Papa, D. D. Cardinalibus, & Prælatiis, quibus in capellis Pontificiis certus constitutus est locus, eumque diem inter illos, quibus ejusmodi sacra solemniter ad eundem modum celebrantur, adnumeravimus.

- 38 *Objicit 4to.* Opus virtutis opinativæ, & minime per fidem certæ, cujusmodi est cultus immaculatæ Conceptionis, est temeritas, si pro eo profundatur bonum vitæ pretiosum, ac certum. Et alibi: iste honor, & cultus duntaxat descendit ex pia sententia: sed quia hæc tantum est opinio, etiam cultus, & honor tan-

tantum est opinativus , & per consequens pro eo mortem oppetens non est Martyr fidei , sed opinionis.

Resp. Hoc ipsum debet solvere in cultu Nativitatis, & Assumptionis. Dein Negatur suppositum , quod iste cultus tantum sit opus virtutis *opinativæ* : falsum enim est, quod sententia pia tantum sit *opinio mere probabilis* , quod iste cultus tantum sit *probabilis* , aut præcise proveniat, ac suam certitudinem obtineat a sententia pia , sed juxta dicta hucusque habet suam certitudinem ab infallibilitate, & sanctitate Ecclesiæ, in materia Religionis infallibilis , hunc cultum instituentis, & universim præcipientis. Ac sententia pia ad summum fuit origo , seu potius occasio , vi cuius institutionis, licet sententia opposita nondum sit directe damnata, ita tamen videtur infirmata, ut rite talem institutionem, infallibilitatem , ac sanctitatem Ecclesiæ perpendenti prudenter apparere, ut probabilis amplius haud possit. Quia supposita talis cultus institutione consequitur, quod & cultus obiectum, seu B. Virgo *qua immaculate Concepta* certum existat. Rursus obedientia præceptis Ecclesiæ debita est certa ex fide ; consequenter cum cultus im-

maculatus sit ex obedientia præcepto Ecclesiæ debita præstitus, debet esse opus virtutis certæ.

39 *Objicitur* 5. Anno 1619. annuente Paulo V a supremis Inquisitoribus in Portugallia damnata fuit sequens propositio: *Festum Conceptionis immaculatæ, etiam in particularibus Ecclesiis, inconsulto Pontifice, institutum, sic Ejus immunitatem ab originali convincit, ut Ei falsitas subesse non possit. Unde quamvis eam de fide institutio hujusmodi festi definire non potuerit, inter tamen veritates ad fidem pertinentes collocavit. Quare vere subiret & Martyrium, qui pro defensione Ejus moveretur.*

40 *Resp.* Et Benedictus XIV hanc propositionem damnatam præter alia refert ut fundamentum pro sententia negante morientem pro immaculata Conceptione esse Martyrem. Qua tamen non obstante damnatione nihil decidit pro aliqua sententia, ex consequenti dictæ propositionis damnatio non adeo urget; alioquin Benedictus certe decidisset questionem juxta hanc damnationem. Dein dictæ propositionis damnatio juxta del Castillo *Tract. de præservat. Virg. Mariæ*, est intelligenda juxta, & ad mentem Doctoris eam docentis, ac volentis, quod pro Conceptione innocua mortem appetens moriatur pro fidei veritate, quia
asse-

afflerebat veritatem Conceptionis immaculatae per Ejus festi celebrationem a particularibus Ecclesiis, etiam inconsulto Summo Pontifice, factam, jam esse collocatam inter *fidei veritates*. Dicta propositio juste a dictis Inquisitoribus fuit reprobata, cum tres contineat errores. 1. Quod celebratio festi ab Ecclesia particulari, inconsulto Pontifice, facta veritatem Conceptionis collocet inter res *ad fidem pertinentes*; quod falsum est; cum nihil possit inter veritates fidei collocari ab Ecclesiis particularibus, sed solummodo a Sede Apostolica, aut totius Ecclesiae definitione. 2. Quod ideo Ei non possit subesse falsum, quia *ab Ecclesiis particularibus* celebratur: Ecclesiae enim particulares falli possunt, 3. Quia dicitur talem esse Martyrem ideo, eoquod mortem oppeteret pro propositione *inter fidei veritates* collocata; cum tamen falsum sit, Conceptionem immaculatam inter *fidei veritates* de facto (saltem quoad nos) esse collocatam.

Si demum ultimo replicas, ex hu- 41
cusque dictis sequi, quod etiam moriens pro veritate piæ sententiæ solummodo *speculativa* foret inter Martyres veros computandus; quia etiam mori pro

veritate *speculativa* propugnanda est actus pietatis honestus.

Repono, me, si quis & hoc defendere velit: non admodum repugnare; ideo num. 20. in prima conclusione dixi: *forte non est verus Martyr.*

Christophorus Vega loc. cit. num. 427. tenet, talem *verum* esse Martyrem reputandum ex hac ratione: quia propugnare veritatem *certam*, & *infallibilem* rerum, quæ cedunt in DEI honorem, & obsequium, est actus virtutis Religionis. Atqui defendere veritatem Conceptus immaculati Virginei est actus virtutis, qui cedit in honorem DEI, & B. Virginis obsequium: ergo qui pro ea veritate propugnanda morti se traderet, ut *verus* Martyr computandus esset, cum prudentissime quis crederet, hanc veritatem esse *certam*, & *infallibilem*, atque cedere in honorem DEI, ac obsequium B. Virginis. Virgilius Sedlmayr in *Theol. Marian. part. 1. num. 552.* assignat hanc disparitatem: Quod cultui Conceptionis immaculatae conveniat gradus certitudinis fidei Divinae proveniens ex definitione, & declaratione Ecclesiae; quia in materia Religionis infallibilis, & sancta (ut fides nos docet) existit, consequenter in-

instituendo , atque universis fidelibus præcipiendo cultum , & venerationem immaculatæ Conceptionis , virtualiter saltem ipso facto definit , & declarat , quod cultus iste sit honestus , ac licitus , ex consequenti honestas talis cultus est per fidem certa. Econtra veritas sententiæ piæ nondum est ita per fidem (saltem quoad nos) certa, neque ita definita.

Pro coronide petes : an ergo quis 42 sit obligatus pro cultu Conceptionis immaculatæ , aut pro illibato Virgineo B. Virginis Conceptu mortem subire , vel cum periculo vitæ propugnare ?

Resp. Per se loquendo nemo debet, nec potest se ultro ingerere , aut offerre morti pro defendenda immaculata Conceptione , hujus pietate , seu cultu Ratio est ; quia per se loquendo , sine speciali instinctu Divino , nulli licet sponte sua se Martyrio ingerere , offerre &c. etiam pro articulo fidei definito, ut docent Henno , Cajet. , Sylvest. , Navarr. , Lopez , Herincx , Joannes Marin dicens , esse communem sententiam, atque id Cardinalis de Lauræa pluribus demonstrat *tom. 3. part. 2. disput. 20. num. 114. num. 188. num. 241.* & hoc ideo : partim quia homo non est Dominus suæ

vitæ; sponte autem se offerendo ad
 Martyrium moraliter concurreret ad sui
 occisionem: partim, quia alteri, qui
 ipsum occidit, daret gravissimam pec-
 cati occasionem. Partim quia ultro Mar-
 tyrio se offerre videtur esse quædam
 DEI tentatio; cum talis, utpote de sua
 perseverantia incertus, se exponeret
 periculo fidei abnegandæ: consequen-
 ter DEUM tentaret. Partim quia Chri-
 stus Matth. 10. ait: *cum autem persequentur*
vos in Civitate ista, fugite in aliam. Partim
 quia id perspicue docet S. Athanasius
in apolog. pro fuga sua, ubi inter alia ita
 habet: „ plane omnibus nobis homini-
 „ bus hæc lex posita est, ut fugiamus
 „ persecutores, nosque occultemus,
 „ dum inquirimur, neque ita præcipi-
 „ tes, & temerarii simus, ut tentemus
 „ Dominum - - quodsi ex illis quidam
 „ se se persecutoribus offerrent, non
 „ temere illud agebant, Martyrium
 „ quippe statim perferebant, palamque
 „ omnibus erat, eam alacritatem, eum-
 „ que ad persecutores accessum Spiri-
 „ tum sanctum Authorem habere. „
 Et paulo superius: „ Si quando vero
 „ fugerent, conversi deinde quæren-
 „ tibus se se offerrent, non temere hoc
 „ agebant: nam Religiosi cum essent,
 „ ius-

„ jussu Spiritus S. occurrebant illis „
ita habent verba S. Athanasii.

Dixi *per se loquendo*: per accidens enim est obligatio mortem subeundi pro tali cultu, pietate, seu hujus defensione. 1. Siquis a legitima Authoritate interrogaretur, & ei aut talis pietas neganda ut licita, aut mors subeunda. 2. Si talis pietatis, aut defensionis omissio cederet in contemptum B. Virginis, vel Ecclesiae eam pietatem, & cultum instituentis, aut pateretur bonum commune Religionis, & Ecclesiae, aut commune oriretur scandalum, & tamen per suam mortem, seu professionem ista impedire posset. Quia in simili casu aliunde etiam oriretur obligatio mortem sufferendi, ne scilicet aut praeceptum Ecclesiae, aut naturale Divinum, aut articulum fidei, Ecclesiae videlicet infallibilitatem, & sanctitatem laederet, atque negaret. Uti enim opera alicujus per fidem certae virtutis positiva non semper, & pro semper obligant, sed tantummodo in certis circumstantiis, seu cujuslibet virtutis actus cadit sub praecepto, quando est necessarius ad charitatem DEI, sui ipsius, aut proximi: cum finis omnium virtutum sit charitas 1. ad Tim. 1. *finis autem praecepti est*

charitas: ita etiam cultus immaculatæ Conceptionis positivus non semper, & pro semper stringit cum obligatione pro eodem vitæ fundendæ, sed tantum in certis circumstantiis, si scilicet omitti non possit sine contemptu Ecclesiæ, vel honoris DEI, aut DEI paræ, adeoque non semper est objectum Martyrii, aut voti fundendi sanguinem pro immaculata Conceptione defendenda, sed tantum in certis circumstantiis, seu in casu necessitatis: sed in præfatis casibus externa pietatis immaculatæ Confessio, & Ejus defensio foret necessaria, aut ad charitatem, seu honorem DEI, B. Virginis, aut ad charitatem sui ipsius, vel proximi.

Atque hæc pauca summa cum observantia erga Sedem Apostolicam, & sanctam Romanam Ecclesiam, hujusque judicio debitissima cum subjectione concludo verbis D. Bernardi epist. 174. *Quæ dixi, seu scripsi, absque præjudicio sane dicta sint sanius sapientis, Romanæ præsertim Ecclesiæ Authoritati, atque examini totum hoc reservo, ipsius, siquid aliter sapio, paratus judicio emendare.*

PARERGA.

1. **A**liqua Theologia est Ecclesiæ simpliciter necessaria, non singulis fidelibus; 2. Scholastica autem est longe utilissima. 3. Inter essentiam Divinam, attributa, & Personalitates, non tamen 4. inter prædicata DEI quidditativa, est admitterenda distinctio ex natura rei formalis, quæ 5. ab errore Gilberti immunis existit, ac 6. stat cum summa DEI simplicitate. 7. DEUS infallibiliter cognoscit res absolute futuras, non quidem 8. in sua veritate objectiva, sed 9. ratione sui decreti actu positi, non antecedentis, bene autem 10. simpliciter concomitantis. 11. Pariter omnia conditionate futura infallibiliter novit vi decreti conditionati: unde 12. scientia media non admittitur. 13. Personæ Divinæ constituuntur per Relationes quæ tales incommunicabiles. 14. Etiam in DEO præter subsistentias relativas admittenda est una absoluta, non tamen 15. nisi unica existentia, eaque absoluta. 16. Filium esse consubstantialem Patri fides docet. 17. Probabilius est Osium Cordubensem secundæ Arianorum formulæ Sirmiensi vi compulsam manu
sal-

saltem subscripsisse ; non autem 18. Liberius
Papa se eidem subscripsit , nec in hæresin la-
psus est. 19. Beatitudo formalis essentialiter
consistit in fruitione , quæ 20. cæteris paribus
est perfectior , si voluntas existat perfectior.
21. Regnum Chiliarum est fictitium ; 22.
Visio beatifica animabus sufficienter purgatis
non differtur usque ad extremum diem : in quo
puncto 23. Joannes XXII. non potest argui
alicujus erroris. 24. Incarnatio de facto per-
acta est ad hominem lapsum reparandum , &
quidem principaliter ab originali ; Sola tamen
25. hominis a peccato redemptio non fuit uni-
cum , & adequatum Incarnationis quoad sub-
stantiam motivum , sed etiam 26. hujus My-
sterii excellentia , & Divini Nominis manife-
statio : unde 27. Christus , Adamo non peccan-
te , adhuc venisset. 28. Causa Incarnationis
efficiens fuit tota sanctissima Trinitas , etiam
29. B. Virgo active se habuit , ac 30 ex Ejus
purissimo sanguine seminali verum Christi Cor-
pus fuit formatum , & a Verbum assumptum.
31. Causa formalis Incarnationis est unio hy-
postatica , non præcise affectiva , seu moralis ,
sed 32 vera , realis , ac ab extremis distincta.
33. Sola Persona Verbi immediate assumpsit
Naturam humanam , ita ut hanc terminandi sit
ipsa Verbi Personalitas. 35. Immediate assum-
psit non tantum partes Naturæ humanæ essen-
tiales , 35 sed etiam omnes partes continuas so-
lidas , 36 , ipsum quoque sanguinem , 37 , quem

in passione effusum non dimisit in triduo mortis, exceptis 38. guttulis in terra relictis. 39. Unio hypostatica facta est in Unitate Personæ, non autem 40 Unitate Naturæ. 41. Unde Nestorius cum sua doctrina a Consilio Ephesino merito fuit damnatus: 42. S. Cyrillus Nestorium impugnans lapsus haud est in hæresin Appollinistarum, & 43 Ejus anathematismi ab omni existunt immunes errore. Pariter 44 Joannes Antiochenus cum suis Orientalibus non errori, sed Personæ Nestorii videtur plus justo favisse. 45. Famosa illa tria capitula juste a Synodo V fuerunt damnata, quæ 46 nec Synodus Chalcedonensis, nec Vigilius Papa positive unquam approbarunt, neque 47 in hoc puncto possunt argui alicujus erroris. 48. Duplex in Christo voluntas, adeoque duplex eidem correspondens operatio est admittenda, 49. Contrarium non docuit, nec sensit, 50 juste tamen a Synodo V. anathematizatus esse videtur Honorius Papa. 51. Christus ab instanti suæ Conceptionis habuit, visionem beatam Summam (qua tamen nonnisi habitualiter videt omnes creaturas in Verbo) & 52 gratiam habitualement a gratia Unionis substantiali distinctam, ac 53 ita summam, ut per nullam DEI potentiam augeri valeat. 54. B. Virgo ab omni semper peccato tam personali, quam 55 originali semper fuit immunis; imo 56 in primo Conceptionis instanti fuit in gratia confirmata, 57 justitia originali decorata, atque 58 im-
pecca-

peccabilis effecta, ita, ut nec peccare posset
potentia morali. 59. Ecclesia Festum Conce-
ptionis instituit ita, ut in illo colatur præserva-
tio a peccato originali in Conceptionis primo in-
stanti. Hinc 60 pietas (uti & 61 sententia
pia) ita sunt moraliter certæ, ut eis de facto
falsum subesse non possit. 62. Gratia actualis
operans non consistit in motione aliqua virtuosa
non vitali, sed in actibus vitalibus, nec 63
evadit efficax vi alicujus motionis præviæ, nec
64 per consensum voluntatis ut media scientia
prævisum, sed 65 ut substat Decreto Divino
concomitanti. 66. In Ecclesia Christi aliquis
ad decidendas controversias circa fidem, & mo-
res ortas est admittendus Judex, qui 67 ne-
quit esse sola scriptura, nec 68 Spiritus priva-
tus, aut 69 Princeps sæcularis, sed 70 talis
Judex infallibilis existit Pontifex Romanus,
71 etiam extra Concilium, 72 etiam in quæ-
stionibus mixtis, aut factis dogmaticis, 73 uti
& in Canonizatione, ac Beatificatione, 74 Re-
ligiosorum Ordinum approbatione, & Pro-
positionum damnatione. 75. Summus Pontifex
est supra Concilium Generale, nec 76 ab Eo
ad hoc potest appellari, neque 77 Ejusdem ul-
lus in terris existit Judex. 78. Christus D.
Petro, hujusque successoribus legitimis stabili-
ter contulit Ecclesiæ Primatum, qui 79 anne-
xus est Episcopatui Romano: unde 80 legiti-
mus Episcopus Romanus semper est verus D.
Petri Successor, ac Christi Vicarius. 81. Non
omnis

omnis lex prohibens est irritans, nec econtra.
82. Lex humana actum de Jure natura vali-
dum simpliciter irritans nō censetur eum irritum
reddere, etiam pro foro interno, nisi aliquo
modo exprimat. 83. Actus ex violentia ge-
stus omni jure est invalidus: 84. ex metu le-
vi injusto, aut gravi intrinseco, vel extrinse-
co justo tenet in utroque foro, si autem initus
sit ex metu gravi injusto, regulariter adhuc
valet tam de Jure naturali, quam positivo,
86 rescissioni tamen est obnoxius, si a contra-
hente sit incussus sive ad ipsum actum extor-
quendum, sive alium ob finem: 87. si autem
sit incussus a tertio, ut rescindibilis existat,
debet esse illatus in ordine ad ipsum actum ex-
torquendum, vel ille tertius debet ex metu par-
ticipasse, aut ex justitia fuisse obligatus ad suc-
currendum. 88. Ex culpa mere Juridica an-
te sententiam Judicis non oritur obligatio resti-
tutionis in foro interno; 89 nec possessor bono
fidei fructus consumptos, etsi ex his sit ditior
factus, tenetur restituere Domino comparenti,
imo etiam 90 a formaliter extantibus restituen-
dis liberat legitima præscriptio. 91. Usus sim-
plex facti in rebus etiam unico usu consumpti-
bilibus est a dominio, & usu Juris separabi-
lis, ac 92 apud Fratres minores actu separa-
tus existit: nec 93. Nicolaus III, & Joa-
nes XXII in hoc puncto aliquid sibi invicem
contrarium definierunt: 94 non modo licita
est, sed & laudabilior omnis domini temporalis
ab-

abdicatio tam in particulari, quam in communi: 95 fas tamen est Christianis, imo etiam Ecclesiasticis proprium possidere. 96. Clerici sunt perfecti Domini sui peculii patrimonialis, & quasi patrimonialis, 97 imo etiam peculii beneficalis sue sustentationi necessarii, 98 consequenter & parsimonialis, non autem 99 peculii beneficalis mere superflui, sed istud ex iustitia tenentur erogare in causas pias. 100. Redditi stolæ probabilius computandi sunt inter peculium quasi patrimoniale, 101 distributiones vero recensentur inter bona beneficalia. 102. Licet non olim, defacto tamen Clerici proprium patrimoniale habentes possunt vivere de peculio beneficali. 103. Iudex per se obligatur sequi allegata, & probata, nec 104 ex privata scientia potest quemquam condemnare, nisi convictum: sin autem 105 omnibus rite perpensis ei appareat pro utraque parte æqualis probabilitas, nequit pro libitu ferre sententiam pro una parte sibi placita. 106. Iudex certo sciens reum innocentem, secundum allegata tamen, & probata nocentem nequit eum condemnare, nisi 107 moraliter certo prævideat suum damnum secuturum, & alterum adhuc fore condemnandum, id vero in causa civili duntaxat. 108. In Ministro Sacramentorum non requiritur fides, & sanctitas, modo peragat ex voluntate Christi peragenda. Unde 109 Baptismus ab hæretico collatus valet. 110. Stephanus Papa contrarium tenentibus merito excom-

communicationis pœnam intentavit : non tamen
111 promiscue omne hæreticorum baptisma ap-
probavit. 112. Synodus (a qua S. Augu-
stinus asseruit causam rebaptizantium fuisse fi-
nitam) probabilius fuit Nicæna: nec 113 Ni-
colaus I quoad formam Baptismi aliquem docuit
errorem. 114. Minister Confirmationis extra-
ordinarius potest esse Sacerdos simplex, nec 115
contrarium tenuit Hadrianus VI ut Pontifex.
116. Clericali tonsura initiandi obligantur, ad
hoc Sacramentum suscipiendum. 116. Non au-
tem per se loquendo de facto videntur alii ad
hoc obligari 118 Sacramentum Eucharistiæ, ut
signum efficax gratiæ subsistentis, consistit in
solis speciebus consecratis; 119 ut signum vero
gratiæ accidentalis adæquate consistit in Corpo-
re Christi, & speciebus simul. 120. Etsi ab
initio Ecclesiæ Laicis fuerit porrecta sub utra-
que specie, id tamen non fiebat ex aliquo præ-
cepto Divino: hinc 121 ab Ecclesia juste de
facto Laicis est interdictus usus calicis, quo ta-
men non obstante 122 duplex species causat cæ-
teris paribus maiorem gratiam. 123. Sub cul-
pa gravi non tenetur peccator saltem per se lo-
quendo post peccatum grave commissum statim
conteri. 124. Non satis constat extremam
unctionem esse necessariam necessitate alicujus
præcepti. 125. Metus levis injustus, aut
gravis justus etiam a causa libera incussus non
irritat matrimonium, bene autem 126 metus
gravis injuste illatus, jure etiam naturali,

sive 127 a contrahente sit incussus ad ipsum Ma-
trimonium extorquendum, sive alium ob finem.

128. Si autem sit incussus ab alio tertio, re-
quiritur, ut sit incussus ad ipsum Matrimi-
onium extorquendum in casu, quo contrahere
volens de tali metu non participat, nec me-
tum passo fuit obligatus ex justitia succurrere.

129. Valet Matrimonium initum cum
pacto de nunquam reddendo
debito.

L. S. T. C.

J. M. J.

Nieberle, Crescentius

Immaculata conceptio B. Mariae Virginis scholastice considerata, utrum sit
materia, seu obiectum martyrii

Salisburgum 1763

Diss. 1159

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10843798-4

VD18 15116581-001